

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពដុំវិញតំបន់ទន្លេសាប
Tonle Sap Technology Demonstrations for Productivity Enhancement
(TSTD ADB TA 7305-CAM)

ស្បៀងនៅពេលឆ្នាំបច្ចេកទេសកសិករ ផលិតកម្មដំណាំគ្រួសក់ផ្លែប

មេសា ២០១២

តារាងមាតិកា

អារម្ភកថា.....	1
១. សាវតារសង្ខេបស្តីពីការបង្ហាញបច្ចេកទេសជំរុញសកម្មភាព និង វដ្តផលិតកម្ម	2
២. ការផលិតដំបូង	6
២.១. តើអ្វីទៅជាដំបូង?	6
២.២. តើដំបូង មានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?	6
២.៣. ប្រភេទដំបូង និង វិធីផលិត	7
២.៣.១. ដំបូងគោក	7
២.៣.២. ដំបូងទឹកសម្រាប់បំប៉នដើមស្លឹក	10
២.៣.៣. ដំបូងទឹកជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម.....	11
៣. ដំណាំត្រសក់ផ្លែម	12
៣.១. សេចក្តីផ្តើម	12
៣.២. ពូជត្រសក់ផ្លែម ដែលនិយមដាំនៅកម្ពុជា	12
៣.៣. រដូវកាលដាំដុះ	14
៣.៤. វិធីសាស្ត្រដាំដុះ	14
៣.៤.១. ការរៀបចំរោងបណ្តុះកូន.....	14
៣.៤.២. ការបណ្តុះកូនត្រសក់	15
៣.៤.២.១. ការរៀបចំដីសម្រាប់បណ្តុះកូន	18
៣.៥. ការរៀបចំរងដាំកូន	21
៣.៥.២. ការប្រើប្រាស់ជីទ្រាប់បាតរង និង ក្រាលប្លាស្ទិចគម្របដី	22
៣.៥.៣. ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក.....	23
៣.៦. ការដាំកូន	25

៣.៧. ការរៀបចំចំណារ និងទ្រើង	26
៣.៧.១. វិធីចងចំណារទ្រើងក្រសក់	27
៣.៨. ការថែទាំ	27
៣.៨.១. ការតាក់តែងមែក.....	27
៣.៨.២. ការទុកក្តិបយកផ្លែ និង ការថែទាំ.....	30
៣.៨.៣. ការស្រោចទឹក	32
៣.៨.៤. ការបំប៉នជីទឹកជំនួយដើម	32
៣.៨.៥. ការបំប៉នជីទឹកជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម	34
៣.៩. ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិត និង ជម្ងឺ	34
៣.៩.១. សត្វល្អិត និងវិធានការការពារ	34
៣.៩.២. ការគ្រប់គ្រងជម្ងឺ និង វិធានការការពារ	36
៣.១០. ការប្រមូលផល	39
៤. ការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលធ្វើបច្ច្តាញ និង ត្រួតពិនិត្យដំណើរការ	41
៥. ការកត់ត្រាចំណូលចំណាយផលិតកម្ម និង វិភាគសេដ្ឋកិច្ច	43
៥.១. ការកត់ត្រាចំណាយចំណូលផលិតកម្ម	43
៥.២. ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានប្រមូលបាន សម្រាប់វិភាគចំណាយចំណូលផលិតកម្ម	46
ឧបសម្ព័ន្ធ ១: សន្លឹកគំរូកំណត់ត្រាចំណាយចំណូលផលិតកម្ម (ស្រង់ពីកំណត់ត្រាកសិកររបស់គម្រោង TSTD)	48
ឧបសម្ព័ន្ធ ២: បញ្ជីរាយនាមអ្នកពាក់ព័ន្ធទំនាក់ទំនងសង្វាក់ទីផ្សារដំណាំក្រសក់ផ្អែម	50

អារម្ភកថា

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យា ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពជុំវិញតំបន់ទន្លេសាប (TSTD) ជា គម្រោងជំនួយ បច្ចេកទេស ដែលផ្តល់សហ-ហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងសម្រាប់អនុវត្ត ដោយរដ្ឋាភិបាលហ្វាំងឡង់ មូលនិធិដៃគូ អ៊ី-អាស៊ី និង ចែករំលែកពុទ្ធិនៃសាធារណៈរដ្ឋកូរ៉េ និង ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ចូលរួម បដិភាគមិនមែនជាថវិកា (ធនធានមនុស្ស ការិយាល័យបំពេញការងារ...) សម្រាប់អនុវត្តគម្រោង ។ ធនាគារ អភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ជាអ្នកចាត់ចែងប្រតិបត្តិការផ្ទាល់ ជំនួសមុខឱ្យម្ចាស់ជំនួយ ។ គម្រោងកំពុងធ្វើការសាកល្បង បង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្ម និង ផ្តល់សេវាព័ត៌មានជនបទ ដើម្បីបង្កើន និង ពង្រីកប្រាក់ប្រកបចំណូលរបស់ គ្រួសារកសិករខ្នាតតូច ក្នុងខេត្ត កំពង់ចាម កំពង់ធំ សៀមរាប និង បន្ទាយមានជ័យ ។

ឯកសារណែនាំបច្ចេកទេសកសិករស្តីពី **ដំណាំត្រសក់ផ្អែម** នេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើង ដើម្បីផ្តល់ជា មូលដ្ឋានចំណេះដឹងដល់កសិករ និង មន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស សម្រាប់ប្រើប្រាស់ និង ផ្សព្វផ្សាយបន្ត ។ ជាការពិតណាស់ ទោះបីជាឯកសារនេះរៀបចំផ្នែកលើបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងទទួលបានជោគជ័យរបស់កសិករ ក៏ដោយ ក៏នៅតែមានចំណុចកែលម្អ ដែលយើងសូមស្វាគមន៍។

ឯកសារនេះ ត្រូវបានចងក្រងឡើង ផ្អែកលើបទពិសោធន៍បណ្តុះបណ្តាល និងធ្វើបង្ហាញជាក់ស្តែង ដែលបានអនុវត្តក្នុងអំឡុងរដូវប្រាំង ឆ្នាំ ២០១២ ក្នុងស្រុកបួន ក្នុងខេត្តកំពង់ចាម និង កំពង់ធំ ព្រមទាំង ផ្អែកតាម ការស្រាវជ្រាវឯកសារបច្ចេកទេសមួយចំនួន ។ កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងធ្វើបង្ហាញដំណាំត្រសក់ផ្អែមនេះ បាន ដឹកនាំអនុវត្ត ដោយជំនាញការកសិកម្មរបស់គម្រោង និង លោក **វ៉ាន់ អៀន** ជាកសិករគ្រូបង្ហាត់ដំណាំនេះយូរឆ្នាំ មកពីខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ។ ក្នុងការរៀបឯកសារនេះ មានការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការផ្តល់គំនិត និង ការសម្រួលបន្ថែមខ្លឹមសារបច្ចេកទេស ក៏ដូចជា ផ្នែករចនាបថសរសេរ និង ប្រាស្រ័យទាក់ទងផ្សព្វផ្សាយ របស់ លោក **លីវ លាងហ៊ី** អនុប្រធានក្រុមទីប្រឹក្សាគម្រោង និង អ្នកជំនាញផ្នែកផ្ទេរ និង ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យា។

ការអនុវត្តន៍កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងធ្វើបង្ហាញស្តីពី ដំណាំត្រសក់ផ្អែម នេះ អាចទទួលបានជោគជ័យ ដោយមានការគាំទ្រជាប់ជាបន្តពីបុគ្គលិកគម្រោង TSTD ពី លោក **ប្រាក់ ថាវអមិជា** ប្រធានសម្របសម្រួល គម្រោង TSTD និង ជាអគ្គលេខាធិការរង នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ពីលោក **David Thomson** ប្រធានក្រុមទីប្រឹក្សាគម្រោង និង មន្ទីរកសិកម្មខេត្ត កំពង់ចាម និង កំពង់ធំ។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម និង ឯកសារបច្ចេកទេសកសិកម្មផ្សេងទៀត សូមបើក វេបសាយ របស់ **មណ្ឌល ព័ត៌មានកសិករជនបទ** តាមអាសយដ្ឋាន www.telecentercambodia.org/ ។

រៀបចំដោយ

លោក សំ សំណាង អ្នកជំនាញផ្នែកក្សេត្រសាស្ត្រ / ដំណាំបន្លែ នៃគម្រោង TSTD

អ៊ីម៉ែល : samnang_news@yahoo.com

និង

លោក លីវ លាងហ៊ី អ្នកជំនាញផ្នែកផ្ទេរ និង ផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកវិទ្យា នៃគម្រោង TSTD

អ៊ីម៉ែល : livleanghy@gmail.com

១. សាវតាសខ្ទេចស្តីពីការបង្ហាញបច្ចេកទេសដាំត្រសក់ផ្អែម និង វដ្តផលិតកម្ម

គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីបង្កើនផលិតភាពជុំវិញតំបន់ទន្លេសាប គឺ ជាគម្រោងជំនួយបច្ចេកទេស ដែលមានចរិតលក្ខណៈនានុវត្តន៍ (ប្លែកថ្មី) ដោយសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើការពិសោធន៍សាកល្បង និង ការធ្វើបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាថ្មីៗ ហើយនិង វិធីសាស្ត្រផ្សព្វផ្សាយ ។

ដំណាំត្រសក់ផ្អែម ជាប្រភេទដំណាំ ថ្មីមួយ ដែលទើបមានវត្តមាននៅកម្ពុជា រវាងឆ្នាំ ២០០៥ ហើយ មិនមានប្រជាជនកម្ពុជាច្រើនទេ ដែលស្គាល់ដំណាំប្រភេទនេះ។ ដំណាំនេះជាប្រភេទដំណាំដែលមានតំលៃនៅលើទីផ្សារ ហើយមានកសិករមិនច្រើនទេ ដែលចេះដាំ ។

កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និង ធ្វើបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាដំណាំ **ត្រសក់ផ្អែម** បានអនុវត្តក្នុងរដូវប្រាំងឆ្នាំ ២០១២ ដែលមាន ១៦ ទីតាំងបង្ហាញ ៖ ក្នុងខេត្ត កំពង់ចាម (៤ ទីតាំងដាំលើដីល្បាប់តាមទន្លេមេគង្គ ក្នុងស្រុក កំពង់សៀម និង ៤ ទីតាំងដាំលើដីស្រែ ក្នុងស្រុក ព្រៃឈរ) និង ក្នុង ខេត្តកំពង់ធំ (៨ ទីតាំងដាំលើដីស្រែ ក្នុងស្រុក កំពង់ស្វាយ និង ក្រុង ស្ទឹងសែន) ។ កម្មវិធីនេះ ត្រូវបានអនុវត្តដោយប្រើវិធីសាស្ត្របង្រៀនឱ្យអនុវត្តជាក់ស្តែង ជាដំហានៗ តាមដំណាក់កាលលូតលាស់មួយវដ្តជីវិតដំណាំ។

សៀវភៅណែនាំបច្ចេកទេសកសិករ ស្តីពី **ដំណាំត្រសក់ផ្អែម** នេះ បានរៀបចំឡើងដើម្បីផ្តល់នូវចំណេះដឹង និងចំណេះធ្វើជាក់ស្តែង ដល់កសិករ ស្តីពីការដាំដំណាំត្រសក់នេះ ដែលជាដំណាំថ្មី។ បច្ចេកទេសដាំដំណាំថ្មីនេះ អាចជួយកសិករ ឲ្យមានប្រភពចំណូលថ្មី ជាប្រចាំបន្ថែមមួយទៀត ដោយប្រើប្រាស់កាន់តែអស់លទ្ធភាពនូវធនធានដី-ទឹក និង ធនធានផ្សេងទៀត ដែលគ្រួសារមាន ។

ការគ្រោងរចនាខ្លឹមសារ និង រចនាបថរបស់សៀវភៅនេះ ត្រូវបានរៀបចំតាមលំដាប់កិច្ចការ ដែលត្រូវត្រៀមរៀបចំធ្វើ ដូចមានសង្ខេបក្នុង តារាងបញ្ជីផ្សេងៗ និង សកម្មភាព/កិច្ចការត្រូវរៀបចំសម្រាប់ការដាំដំណាំត្រសក់ផ្អែមនេះ ក្នុងទំព័របន្ទាប់។

ដំណាំនេះ ជាដំណាំដាំលក់យកកម្រៃចំណូលគ្រួសារ ។ ចំណូល បានពីមុខដំណាំមួយ មិនប្រាកដថា ជាចំណេញទាំងអស់នោះឡើយ ។ ប្រាក់ចំណេញសុទ្ធ (គឺថា ចំណូល ដករាល់ចំណាយទាំងអស់ រួមទាំង ពលកម្ម វត្ថុធាតុដើមមានស្រាប់ ដូចជា ដីលាមកសត្វ ចំណាយរៀបចំដី ...។ល។) គឺជា គោលដៅចុងក្រោយ ដែលម្នាក់ៗចង់បាន។ វិធីតែម្យ៉ាងគត់ ដើម្បីដឹងឱ្យដឹងពីចំណេញ មានតែ **ការកត់ត្រារាល់ចំណាយ និង ចំណូលទាំងអស់**។

សូមជូនពរ ពូ មីង កសិករ ដែលមានបំណងចង់សាកល្បងដាំដំណាំថ្មីនេះ ឱ្យទទួលបានជោគជ័យក្នុងការរៀនបច្ចេកវិទ្យាថ្មីនេះ និង ទទួលបានផលត្រសក់ និង ប្រាក់ចំណូលល្អ។

តារាងពេលវេលា និងកិច្ចការត្រូវត្រៀមរៀបចំ សម្រាប់ផលិតកម្មដំណាំត្រសក់ថ្មីផ្លែម 1

កាលបរិច្ឆេទ គំរូ	កិច្ចការ / សកម្មភាពគ្រោងរៀបចំ / ត្រូវធ្វើ
ថ្ងៃទី ១	ការក្តៅរាស់ដី ឱ្យបានបែកម៉ដ្ឋល្អ ហើយហាលឱ្យបានពី ១០ ទៅ ១៥ថ្ងៃ
ថ្ងៃទី ៥	ការធ្វើដីកំប៉ុស្តិ៍គោក (ត្រូវរៀបចំទុកឱ្យបានរយៈពេល តិចបំផុត ១៥ ថ្ងៃ សម្រាប់ដាក់ទ្រាប់បាត នៅពេលរៀបចំរង)
ថ្ងៃទី ៦	ការធ្វើដីទឹកបំប៉នដើម (ត្រូវរៀបចំទុកឱ្យបានរយៈពេល តិចបំផុត ៣០ ថ្ងៃ សម្រាប់ដាក់ បន្ទាប់ពីដាំកូនបាន ១ អាទិត្យ គឺ ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី ៤២)
ថ្ងៃទី ៧	ការធ្វើដីទឹកបំប៉នផ្លែឱ្យផ្តុម (ត្រូវរៀបចំទុកឱ្យបានរយៈពេល តិចបំផុត ៣០ ថ្ងៃ សម្រាប់ដាក់ នៅពេលសម្រេចទុកក្តិប ១ យកផ្លែឱ្យធំ គឺ នៅរវាងថ្ងៃទី ៦៥ និង ថ្ងៃទី ៩៥)
ថ្ងៃទី ២០	ការរៀបចំរង (ពូនរង ដាក់ដីទ្រាប់បាត រៀបប្រព័ន្ធស្រោចស្រពតំណក់ទឹក និង ក្រាលកៅស៊ូគម្របរង)
ថ្ងៃទី ២៣	ការបណ្តុះកូន និង ថែទាំកូន ក្នុងរោងកូនធ្វើសំណាញ់មុងពណ៌ស (ដាំនៅពេលកូនមានអាយុ ១២ថ្ងៃ)
ថ្ងៃទី ២៤	ការរៀបចំរង និង សំណាញ់ស្បែកមុងព័ទ្ធចំការ (ការពារសត្វ និងសត្វល្អិត មកពីចំការជិតខាង)
ថ្ងៃទី ៣៥	ការដាំកូន (ចោះកៅស៊ូគម្របដោយកំប៉ុង ភ្លាមៗ មុនពេលដាំ។ ហាមចោះទុកចោលយូរ ក្រដាំ)
ថ្ងៃទី ៣៦ ឬ ៣៧	ការរៀបចំបង្គោល ខ្សែទ្រើង និងខ្សែសម្រាប់ឱ្យដើមគោងវារឡើង (គួរធ្វើបន្ទាប់ពីដាំកូនរួចភ្លាម ដើម្បីកុំឱ្យប៉ះពាល់ដល់ឫសរបស់កូនដំណាំ)
ថ្ងៃទី ៤២	ការដាក់ដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹកបំប៉នដើម ឬ អាចប្រើជីអ៊ុយរ៉េ (១ស្លាបព្រាបាយ លាយទឹក ២៥លីត្រ) លាយជាមួយទឹកនោម (ស្រោច ៥ថ្ងៃម្តង ដោយបញ្ចូលតាមប្រព័ន្ធស្រោចស្រពតំណក់ទឹក)។
ថ្ងៃទី ៤៧	ការថែទាំ តាក់តែងមែកផ្កា កាត់ខ្លែង និងផ្កាក្តិបដែលមិនត្រូវការ និង ការរុំដើមត្រសក់ឱ្យគោង ឡើងខ្សែទ្រើង (១២ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំ ហើយបន្តកាត់ត្រួយខ្លែង/ផ្កា រហូតដល់ពេលប្រមូលផល)
ថ្ងៃទី ៦៥ (៣០ថ្ងៃក្រោយដាំ)	ការរើសបំរុងក្តិបកាន់ផ្លែ (ចំនួន ៣ នៅខ្លែងពីទី៨ ដល់ ទី១៣) ការកាត់ត្រួយខ្លែងដែលទុកផ្លែ និង ការចងយូរបន្តោងផ្លែ នឹងខ្សែទ្រើង ឱ្យខ្ពស់ល្មមផុតពីដី ។
ថ្ងៃទី ៦៥ ទៅ ៧៥	ការជ្រើសរើសយកក្តិប ១ (ក្នុងចំណោមក្តិបទាំង ៣) ទុកឱ្យធំយកផ្លែ (ចន្លោះពី ៣០ថ្ងៃ ទៅ ៤៥ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំកូន)
ថ្ងៃទី ៦៥ ទៅ ៩៥	ការដាក់ដីបំប៉នផ្លែឱ្យផ្តុម (រយៈពេល ៥ថ្ងៃម្តង) ក្រោយពីសម្រេចទុកក្តិប ១ បំប៉នជាផ្លែដល់ទុំ។
ថ្ងៃទី ៧៥	ការក្រៀមត្រួយដើមមេ បន្ទាប់ពីចេញផុតស្លឹកទី ២៣ ដល់ ២៥ ។
ថ្ងៃទី៣៥ ដល់ ថ្ងៃទី៨០	ការថែទាំសំអាតអនាម័យគល់ត្រសក់ (ស្លឹកជាប់ដី និង ស្មៅជុំវិញគល់ និង ជាយរង) និង តាមដានសត្វល្អិត និងជម្ងឺ
ថ្ងៃទី ៣៥ ដល់ ថ្ងៃទី៩៥	ការគ្រប់គ្រង (បង្ការ/ការពារ) សត្វល្អិត និង ជម្ងឺ ។ ▪ ការបាញ់ថ្នាំការពារសត្វល្អិតអាចធ្វើឡើងក្រោយពេលដាំកូន មួយសប្តាហ៍ ដូចជាថ្នាំសម្លាប់

1 ផ្អែកតាមបទពិសោធន៍កសិករ ដែលប្រើពូជរលោង (សាយភារុណ K2122) និង ពូជសំណាញ់ នូន-យូ (តែវ៉ាន T778)។

	<p>ដង្កូវ និង ពពួកអណ្តើកមាស។</p> <ul style="list-style-type: none"> ការប្រើប្រាស់ថ្នាំសម្លាប់ការពារជម្ងឺផ្សិត អាចជួបប្រទះនៅដំណាក់កាល ក្តឹប និង ផ្លែ អាស្រ័យតាមអាកាសធាតុ។
ថ្ងៃទី ៦៥ ដល់ ៩៥	ការតាមដាន និង ថែទាំផ្លែ (ពីការបំផ្លាញរបស់សត្វល្អិត ឬ ជម្ងឺដល់ដើមស្លឹក និង ការថែទាំផ្លែ ពីការបំផ្លាញរបស់សត្វទឹក ឬ ដង្កូវ ដូចជា ការចងបន្តោងផុតពីដី រុំផ្លែនឹងថង់...។ល។)
ថ្ងៃទី ៣៥ ដល់ ៩៥	ការស្រោច និង គ្រប់គ្រងទឹក (និង ដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយផ្អែម ដោយបញ្ចូលតាមទុយោប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក)
ថ្ងៃទី ៩៥ - ១០៥	ការប្រមូលផល (បេះបណ្តើរៗ តែផ្លែទុំល្អ និង ចាត់ថ្នាក់ផ្លែធំស្មើ រេចខ្ចប់ រៀបដាក់ប្រអប់/ទ្បាំង/កេស)

រូបបំព្រួញ (ដ្យាក្រាម) ខាងក្រោម បង្ហាញពីដំណាក់កាលផលិតកម្មដំណាំត្រសក់ផ្អែម (ផ្អែក តាម តារាងពេលវេលា និងកិច្ចការត្រូវត្រៀមរៀបចំ សម្រាប់ផលិតកម្មដំណាំត្រសក់ផ្អែម ខាងលើ)។

រូបលេខ ១ ដំណាក់កាលផលិតកម្មដំណាំត្រសក់ផ្អែម

រូបភាព	ពិពណ៌នា	អាយុកាលត្រួតត្រា
ទី ១	ការរៀបចំរង (លើកពូនរង ដាក់ដីទ្រាប់បាត រៀបប្រព័ន្ធស្រោចស្រពតំណក់ទឹក និង ក្រាលកៅស៊ូគំរូរង)	ថ្ងៃទី ១
ទី ២	ការបណ្តុះកូន	ថ្ងៃទី ២
ទី ៣	ថែទាំកូន ក្នុងរោងកូនធ្វើសំណាញ់មុងពណ៌ស (ដាំនៅពេលកូនមានអាយុ ១២ថ្ងៃ)	ថ្ងៃទី ១២ទៅទី ១៤
ទី ៤	ការដាំកូន (ចោះកៅស៊ូគម្របរងដោយកំប៉ុងក្តៅ ភ្លាមមុនពេលដាំ (ហាមចោះទុកយូរ ក្រដាំ)	ថ្ងៃទី ១៤
ទី ៥	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ការរៀបចំទ្រើង ខ្សែចងដើម និង ការថែទាំ ▪ តាក់តែងមែកផ្កា កាត់ខ្ពង និងផ្កាក្តឹបដែលមិនត្រូវការ និងការរុំដើមឱ្យតោងខ្សែទ្រើង ។ (ចាប់ពី១២ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំ ហើយបន្តកាត់ត្រួយខ្ពង/ផ្កា រហូតដល់ពេលប្រមូលផល)^២ ▪ ការប្រើប្រាស់ដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយដើមស្លឹក ចាប់ពីក្រោយដាំបាន ៧ ថ្ងៃ (៥ ថ្ងៃម្តង) ដើម្បី ឱ្យដើមលូតលាស់បានល្អរហូតដល់ដំណាក់កាលទុកក្តឹប ទើបប្តូរទៅប្រើប្រាស់ ដីជំនួយផ្លែវិញ។ <p>សំគាល់: ដើម និងស្លឹកល្អនៅវគ្គលូតលាស់ ជួយឱ្យផ្លែបានធំៗល្អ។ ប៉ុន្តែត្រូវ ប្រយ័ត្នក្នុងការប្រើប្រាស់ដីជំនួយដើម ច្រើនជ្រុល អាចធ្វើឱ្យផ្លែប្រេះផ្ទុះផ្លែ ។</p>	ថ្ងៃទី ១៤ ដល់ ថ្ងៃទី ៧៥
ទី ៦	ការរើសបំរុងក្តឹបកាន់ផ្លែ ^៣ (ចំនួន ៣ នៅថ្ងៃទី ៨ ដល់ ១៣) ការកាត់ត្រួយខ្ពងដែលទុកក្តឹប និងពិនិត្យតាមដានសត្វល្អិតចង្រៃ ជម្ងឺ និង ការវិវឌ្ឍន៍ របស់ដំណាំ ជាប្រចាំ។	ថ្ងៃទី ៤៥ (៣០ថ្ងៃបន្ទាប់ពីដាំ)
ទី ៧	ការជ្រើសរើសយកក្តឹប ១ (ក្នុងចំណោមក្តឹប ទាំង ៣) ទុកឱ្យធំយកផ្លែ (ចន្លោះពី ៣០ ទៅ ៤៥ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំកូន)។ ការចងយូរបន្តោងផ្លែ ឱ្យផុតពីដី (ឧ មិនត្រូវទាញខ្ពងមានក្តឹបខ្លាំងពេក ប្រយ័ត្នកាត់ត្រួយខ្ពងផ្លែ)	ថ្ងៃទី ៤៥ ដល់ថ្ងៃទី ៦០
ទី ៨	ការក្រៀមត្រួយដើមមេ បន្ទាប់ពីចេញផុតស្លឹកទី ២៣ ដល់ ២៥ ។	ថ្ងៃទី ៦០
ទី ៩	ការថែទាំដើម ផ្លែ និង ស្រោចទឹក។ ការស្រោចទឹក រៀងរាល់ ២ថ្ងៃម្តង និងដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយផ្លែផ្អែម រៀងរាល់ ៥-៧ ថ្ងៃម្តង។	ថ្ងៃទី៤៥ ដល់ថ្ងៃទី៧៥
ទី ១០	ដំណាក់កាលទី ១ ជាទូទៅអាចចាប់ផ្តើមទុំចាប់ពីអាយុកាល ៦០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំកូន អាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ (រដូវប្រាំង ក្តៅ ឆាប់ទុំ)។	ថ្ងៃទី ៧០ ដល់ថ្ងៃទី៨០
ទី ១១	ការប្រមូលផល ។ ការថែទាំ ដើមឱ្យនៅរស់រហូតដល់ដំណាក់កាលប្រមូលផល។ ការប្រមូលផលបណ្តើរៗ តែផ្លែទុំល្អ និង រើសផ្លែធំស្មើ វេចខ្ចប់ដាក់កេះ/ឡាំង សម្រាប់លក់	ថ្ងៃទី ៧០ - ៨០ (អាស្រ័យតាមពូជ)

^២ ដំណាក់កាលនេះ កូនត្រួតត្រាងាយនឹងរងការបំផ្លាញ ពីដង្កូវ និង ពពួកអណ្តើកមាស ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ការលូតលាស់ របស់ដើមស្លឹក។ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំសំលាប់ដង្កូវ និង ពពួកអណ្តើកមាស បង្ការនៅមុនពេលកើតមាន ជាប្រការដែលគួរធ្វើ ។

^៣ ដំណាក់កាលនេះត្រួតត្រាងាយនឹងរងជម្ងឺផ្សិត ។ ការប្រើប្រាស់ថ្នាំកំចាត់ផ្សិតចំនួន ២ដង (ពី ៣ ទៅ ៥ ថ្ងៃម្តង) នៅ ដំណាក់កាលនេះជាការចាំបាច់ ព្រោះជម្ងឺនេះ ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ខូចដល់ ក្តឹប ឬ ផ្លែ។

២. ការផលិតជីកំប៉ុស្តិ៍

២.១. តើអ្វីទៅជាជីកំប៉ុស្តិ៍?

ជីកំប៉ុស្តិ៍ គឺជាជីធម្មជាតិ និង ជាអ្នកកែលំអដី ដែលបានមកពីដំណើរការបំបែក (កំប៉ុស្តិ៍កម្ម⁴) និង ការរលាយនៃវត្ថុធាតុសរីរាង្គ ក្រោម លក្ខខណ្ឌអាកាសធាតុ (សំណើម និង កំដៅ) សមស្រប ដោយ មីក្រូសរីរាង្គ និងសត្វល្អិតមានប្រយោជន៍ ឱ្យក្លាយទៅជាជីជាតិចិញ្ចឹម ដែលរុក្ខជាតិ ឬ ដំណាំអាចស្រូបយកប្រើប្រាស់សម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត និង ការលូតលាស់បន្តពូជ។ សារធាតុសរីរាង្គ ដូចជា ស្លឹកឈើស្រស់ ដីលាមកសត្វ ទឹកនោម ផេះអង្កាម ជាដើម....។

២.២. តើជីកំប៉ុស្តិ៍ មានប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ?

ជីកំប៉ុស្តិ៍មានប្រយោជន៍ណាស់សម្រាប់កសិករ ពិព្រោះវា៖

- ផ្តល់ជីពុកផុយល្អយកទៅដាក់ដំណាំ
- កែប្រែគុណភាពដី ធ្វើឱ្យដីធូរ ដំណាំចាក់ឬសបានល្អ
- ងាយស្រួលធ្វើ និងអាចរកធនធាន ឬ វត្ថុធាតុដើម ដែលមាននៅក្នុងភូមិ
- កាត់បន្ថយចំណាយថវិកា ដើម្បីទិញជីគីមី
- អាចប្រមូលប្រើអស់លទ្ធភាពនូវវត្ថុធាតុដើមមានក្នុងមូលដ្ឋាន (លាមកសត្វ កាកសំណល់សរីរាង្គដំណាំ) ដែលបើពុំនោះទេ ត្រូវទុកចោល (ប្រមូលមិនអស់ ឬ ទុកហាលថ្ងៃ ខ្យល់ចោល ខូចគុណភាព)
- ចូលរួមសំអាតនូវភូមិដ្ឋាន និងធ្វើឱ្យភូមិដ្ឋាន មានអនាម័យ ។

⁴ ដែលកើតឡើងដោយសារប្រតិកម្មកាច់បំបែក (ធ្វើឱ្យពុកផុយ) នូវសារធាតុសរីរាង្គ ដោយសារសត្វល្អិត និង មីក្រូសារពាង្គកាយនានា ក្រោមលក្ខខណ្ឌ (កំដៅ និង សំណើម) សមស្រប ។ តាមរយៈដំណើរការនេះ សារធាតុសរីរាង្គដែលត្រូវបានបំបែកយឺតៗ រលាយក្នុងដី (ឬ ជីកំប៉ុស្តិ៍) ក្លាយទៅជាជីជាតិចិញ្ចឹម ដែលរុក្ខជាតិ ដំណាំអាចស្រូបយកប្រើប្រាស់សម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត និង លូតលាស់បាន។

២.៣. ប្រភេទដីកំប៉ុស្តិ៍ និង វិធីផលិត

ដីកំប៉ុស្តិ៍មានវិធីផលិត ធាតុផ្សំ និងប្រភេទជាច្រើន ទៅតាមបច្ចេកទេស និង បទពិសោធន៍ និង តម្រូវការផលិតកម្ម របស់កសិករ ឬ អ្នកបច្ចេកទេសនីមួយៗ ។ ក្នុងសៀវភៅណែនាំនេះ យើងនឹងលើកយកនូវបទពិសោធន៍មួយចំនួន សមស្របសម្រាប់ផលិតកម្មដំណាំត្រសក់ផ្អែម ។ វិធីផលិតទាំងនេះ មានរយៈពេលខ្លី ហើយ ផលិតបានដីកំប៉ុស្តិ៍ មានគុណភាពល្អ សម្រាប់ប្រើតាមដំណាក់កាលផ្សេងៗ របស់ដំណាំត្រសក់នេះ ។ ក្នុងចំណោមដីកំប៉ុស្តិ៍ ត្រូវផលិត មាន៖ ដីកំប៉ុស្តិ៍គោក (សម្រាប់ដាក់ទ្រាប់បាតរង) ដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក (សម្រាប់បំប៉នដើមស្លឹក) និង ដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយឱ្យផ្លែផ្អែម។

២.៣.១. ដីកំប៉ុស្តិ៍គោក

២.៣.១.ក. វត្ថុធាតុផ្សំដីកំប៉ុស្តិ៍គោក

បរិមាណវត្ថុធាតុផ្សំ គឺ អាស្រ័យលើបរិមាណដីកំប៉ុស្តិ៍ ដែលត្រូវការប្រើប្រាស់ ។ ជាទូទៅ វត្ថុធាតុផ្សំ និង រូបមន្តលាយ ដែលត្រូវប្រើ គឺ ៖

- លាមកគោ/ក្របីពុកផុយ⁵ ១ ភាគ
- ធ្មេរអង្កាម ឬ ធ្មេរអង្កាម ០,៥០ ភាគ
- កំបោរស ០,០៥ ភាគ
- ទឹកធម្មតា ប្រើក្នុងបរិមាណសមស្រប សម្រាប់ស្រោចផ្សឹម នៅពេលលាយសារធាតុផ្សំចូលគ្នា
- ថង់ប្លាស្ទិចថ្លាធំ ឬ តូច អាស្រ័យលើបរិមាណដី ដែលយើងត្រូវផលិត (បើថង់ច្រកជ្រួច មានកំពស់ ១,៥ម៉ែត្រ និង ដ្យាម៉ែត្រ (ឬ ធ្មេញឈើ) ២,៥ ម៉ែត្រ គឺអាចផលិតបានដីចំនួន ១តោន។

ឧទាហរណ៍:

- លាមកសត្វ (គោ/ក្របីពុកផុយ) ១០០ គីឡូក្រាម
- ធ្មេរអង្កាម ឬ ធ្មេរអង្កាម ៥០ គីឡូក្រាម
- កំបោរស ៥ គីឡូក្រាម

⁵ ឬ កាកសំណល់ឡធីវិទ្យាខ្សែកាប កាន់តែប្រសើរ ពិសេសវាកាច់ពុកផុយល្អ គ្មានសត្វល្អិត ឬ ពងសត្វល្អិត ឬ គ្រាប់ស្មៅផ្សេងៗ។

២.៣.១.ក. វិធីធ្វើដីកំប៉ុស្តិ៍គោក

- ត្រៀមឧបករណ៍ដែលត្រូវការ រួមមាន តង់កៅស៊ូសម្រាប់ក្រាល ថង់ប្លាស្ទិចថ្លាសសម្រាប់ច្រក ចប បែល បង្កី ជញ្ជីង។ល។
- ចំពោះលាមកគោកក្របី ត្រូវយកលាមកគោកក្របី (ឬ កាកសំណល់ឡដីខ្ពស់) ដែលស្ងួត ឬ សើមតិចៗហើយ ជ្រាយបំបែក និង រើសកំទិចកំទីថង់ប្លាស្ទិច និង វត្ថុរឹង មិនរលាយផ្សេងៗ ចេញឱ្យស្អាត។
- ចាក់វត្ថុធាតុដុំទាំង ៣ ចូលគ្នា នៅលើតង់កៅស៊ូ ដែលបានក្រាល
- លាយច្របល់ វាចូលគ្នាឱ្យសព្វល្អ តាមរូបមន្តខាងលើ ដោយមានស្រោចទឹក ឱ្យជោគល្អម
- ចងក្របូចមាត់ថង់ប្លាស្ទិចថ្លាម្តង រួចដាក់បញ្ជូរ (ខាងចង នៅក្រោម ធ្វើជាបាតថង់) ហើយ ជ្រើសរើសទីតាំងដាក់ថង់ ដែលអាចដាក់ត្រូវកំដៅថ្ងៃបានល្អ ពេញមួយថ្ងៃ ។
- ច្រកដីដែលលាយច្របល់គ្នារួច ចូលក្នុងថង់ប្លាស្ទិចថ្លា ហើយកៀរពង្រាយឱ្យពេញបាតថង់ល្អ
- បន្ទាប់ពីច្រកពេញ (ត្រឹមកម្រិតអាចក្របូចបាន) ត្រូវចំហរមាត់ថង់ ហាលថ្ងៃ ឱ្យបានយ៉ាងតិច ២ ម៉ោង មុននឹងចងក្របូចមាត់ថង់ ខាងលើ។
- ចងមាត់ថង់ឱ្យជិតល្អ ហើយទុកហាលថ្ងៃនៅទីតាំងនោះយ៉ាងតិច ១៤ថ្ងៃ ទើបអាចប្រើបាន។ ទុកកាន់តែយូរ កាន់តែប្រសើរ។

រូបលេខ ២ ដំណើរការផលិតជីកំប៉ុស្តិ៍គោក

២.៣.២. ដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកសម្រាប់បំប៉នដើមស្លឹក

២.៣.២.ក. វត្តុធាតុផ្សំដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកបំប៉នដើមស្លឹក

ការផ្សំ ដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកបំប៉នដើមស្លឹក ត្រូវប្រើវត្តុធាតុផ្សំ ដូចខាងក្រោម៖

- ស្លឹកទន្រ្ទាងខែត្រ ចិញ្ចាំកន្លះពាង (ពាងចំណុះ ២០០លីត្រ)
- អាចម៍មាន់ ឬ អាចម៍ប្រចៀវដែលកាច់បំបែកសរីរាង្គល្អ ចំនួន ៣ គីឡូក្រាម
- ទឹកនោមគោក្របី ឬ មនុស្ស
- ទឹកធម្មតា ចាក់បំពេញពាង

២.៣.២.ខ. វិធីធ្វើដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកបំប៉នដើមស្លឹក

- ឧបករណ៍ដែល ត្រូវការ រួមមាន ពាងទឹក ឬ ធុងធ្លាស្ទិចចំណុះ ២០០លីត្រ
- ស្លឹកទន្រ្ទាងខែត្រ ចិញ្ចាំខ្លីៗកន្លះពាង (ឬកន្លះធុង)
- អាចម៍មាន់ ឬ អាចម៍ប្រចៀវ ដែលមានលក្ខណៈកាច់បំបែក ពុកផុយផ្នែកសរីរាង្គល្អ
- ទឹកនោមគោក្របី ឬ មនុស្ស
- ទឹកធម្មតា ចាក់បំពេញពាង (ឬ ធុង)
- ដាក់វត្តុធាតុផ្សំទាំងបីចូលគ្នា ក្នុងពាង ហើយចាក់ទឹកបំពេញ
- ដាក់ពាង/ធុងជី នៅកន្លែងម្តប់ គ្របឱ្យជិតល្អ
- កូរមួយថ្ងៃ ២ដង មួយដង ប្រមាណ ៥នាទី
- ទុកពាងនៅទីតាំងនោះយ៉ាងតិច ២១ថ្ងៃ ទើបអាចប្រើបាន។ ទុកកាន់តែយូរ កាន់តែប្រសើរ។

រូបលេខ ៣ ការពិនិត្យតាមដាន និង កូរដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹក

២.៣.៣. ដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម

២.៣.៣.ក. វត្តុធាតុផ្សំដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម

ការផ្សំដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម ត្រូវប្រើវត្តុធាតុផ្សំ ដូចខាងក្រោម៖

- ក្បាលត្រី (ឬ កាកសំណល់អាចម៍ត្រី) ចំនួន ៣ គីឡូក្រាម
- ស្ករត្នោត ១ គីឡូក្រាម
- ទឹកធម្មតា ១ លីត្រ
- មេដី ០,៥ លីត្រ (ជាទឹកដី ដែលផលិតតាមវិធីនេះ ហើយទុកយូរ)

២.៣.៣.ខ. វិធីធ្វើដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹកជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម

- ដាក់វត្តុធាតុផ្សំ ទាំងបីចូលគ្នា ក្នុងធុង ឬ កូនពាង
- ដាក់កូនពាង ឬ ធុងនោះ នៅកន្លែងដែលមានម្លប់
- កូរល្បាយដី រៀងរាល់ ៣ថ្ងៃម្តង។
- ទុកពាងដី នៅទីតាំងនោះយ៉ាងតិច ១ខែ ទើបអាចប្រើបាន។ ទុកកាន់តែយូរ កាន់តែប្រសើរ។

៣. ដំណាំត្រសក់ផ្អែម

៣.១. សេចក្តីផ្តើម

ត្រសក់ផ្អែម (ឬ ហៅ មីឡុង) គឺជា ដំណាំថ្មីមួយសម្រាប់កម្ពុជា មានប្រជាជនមិនច្រើនឡើយ ដែលស្គាល់ និងដឹងពីរសជាតិផ្អែមឈ្ងុយ របស់ដំណាំនេះ។

ឈ្មោះ ដែលគេប្រើសម្រាប់ត្រសក់ប្រភេទនេះ ជាភាសាអង់គ្លេស គឺ cantaloupe (ឬ muskmelon) ដែលជាដំណាំ ចិតនៅក្នុង៖

ប្រភេទ ៤ ដើមត្រសក់ផ្អែមនៅដំណាំកាលផ្កា ក្តីប (ពូជ សាយភារុណ K2122)

ឈ្មោះជាភាសាខ្មែរ	ចំណាត់ថ្នាក់ ⁶
លំដាប់ (Order) :	Cucurbitales
គ្រួសារ (Family) :	Cucurbitaceae
ពួក (Genus) :	Cucumis
ប្រភេទ (Species):	C. melo
ក្រុម (Subspecies) :	<i>C. melo</i> subsp

៣.២. ពូជត្រសក់ផ្អែម ដែលនិយមដាំនៅកម្ពុជា

ដំណាំត្រសក់ផ្អែម មានពូជជាច្រើនប្រភេទ ដែលជាប្រភេទពូជនាំចូល ហើយពុំអាចទុកពូជបានទេ (F1 - អ៊ីប្រីត/ពូជកូនកាត់ ⁷)។ ពូជទាំងនោះភាគច្រើន ត្រូវបាននាំចូលមកកម្ពុជា ពី/តាមរយៈ ប្រទេសថៃ និង វៀតណាម។ ពូជដែលមានរសជាតិឆ្ងាញ់ និងពេញនិយម នៅលើទីផ្សារកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ន មានដូចខាងក្រោម៖

⁶ ប្រភព: (<http://en.wikipedia.org/wiki/Cantaloupe>)

⁷ ដែលមិនអាចទុកពូជដាំបន្តបាន។

រូបលេខ ៥ក ពូជត្រសក់ផ្អែមដាំបង្ហាញ នៅ កំពង់ចាម និង កំពង់ធំ (រដូវប្រាំង ឆ្នាំ ២០១២)

ពូជត្រសក់ផ្អែមទាំងពីរនេះ មានអាយុកាល ខុសគ្នាប្រមាណជា ១០ថ្ងៃ គឺ ពូជ សាយភារុណ (K2122) មានអាយុស្រាល (៦៥ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីដាំកូន) ជាងពូជ នូនយូ តែវ៉ាន់ (T778) (ដែលទុំ ៧៥ ថ្ងៃ ក្រោយពីដាំកូន)។ រដូវកាល (គឺថា រយៈពេលកំដៅថ្ងៃ) ពិសេសនៅរដូវប្រាំងក្តៅ អាចកាត់បន្ថយរយៈពេល នេះ។ តាមធម្មតា ក្នុងចំការមួយ មានការ ប្រែប្រួលរយៈពេលទុំ (៣-៥ថ្ងៃ) អាចបេះប្រមូលផល រវាងដើម មួយទៅដើមមួយ ក្នុងរង្វង់តែមួយអាស្រ័យ លើពេលវេលាកាន់ ទុកក្តិប រហូតដល់ទុំ លក្ខខណ្ឌ មជ្ឈដ្ឋាន លូតលាស់ (ដី សំណើមដី និង សារធាតុចិញ្ចឹមក្នុងដី/ជី) និង សុខភាពរបស់ ដើមត្រសក់ នីមួយៗ។

ក្រៅពីពូជទាំងពីរនេះ កសិករម្នាក់ (នៅខេត្ត កំពង់ធំ) បានសាកល្បងដាំពូជ អ៊ីសេវ៉េស្ត ដែលទើបនាំ ចូលថ្មី គឺ ពូជ Kane 723 F1 ។

ពូជផ្សេងទៀតដែលអាចរកទិញបានតាមទីផ្សារកម្ពុជា មានដូចជា ពូជអ៊ីសេវ៉េស្ត (Akiko, 060 F1) ពូជ ជាន់តៃ (F1-Hybrid Melon ACTION 434) និង ពូជ វៀតណាម (NÔNG HUU VE_36)។

រូបលេខ ៥២ ពូជត្រសក់ផ្អែមផ្សេងទៀត ដែលបច្ចុប្បន្ន មានលក់នៅកម្ពុជា

៣.៣. រដូវកាលដាំដុះ

ត្រសក់ផ្អែម ជាដំណាំ ដែលត្រូវការពន្លឺថ្ងៃ ហើយងាយនឹងរងជម្ងឺ និង សត្វល្អិតបំផ្លាញ និង ការប៉ះពាល់ដោយសារទឹកលិច (រដូវវស្សា) ។ តាមបទពិសោធន៍កន្លងមក រដូវកាលដាំដុះដែលល្អបំផុត សម្រាប់ដំណាំត្រសក់នេះនៅកម្ពុជា គឺ នៅរដូវប្រាំង ជាពិសេស គេនិយមចាប់ផ្តើមដាំបន្ទាប់ពីទឹកភ្លៀងរដូវ វស្សាចាប់ផ្តើមអស់ និង ស្រកចុះ ដែលខុសគ្នា ទៅតាមទីតាំងចំការ (ដីទួល ដីទំនាប ដី ស្រែ) ។

ក្នុងន័យនេះ ពេលវេលាសមស្របចាប់ផ្តើមដាំ គឺ ពីរវាងខែ វិច្ឆិកា ដល់ ខែ កុម្ភៈ ដែលអាច ប្រមូលផល នៅក្នុងកំឡុងពេលខែ មករា^៨ ដល់ខែ មេសា។

៣.៤. វិធីសាស្ត្រដាំដុះ

៣.៤.១. ការរៀបចំពាងបណ្តុះកូន

ការរៀបចំថ្នាលបណ្តុះកូនត្រូវធ្វើឡើងនៅកន្លែងដែលមានកំដៅថ្ងៃល្អ ។ សំភារៈដែលត្រូវការរួមមាន៖

^៨ បន្ទាប់ពីដាំសាកល្បងបានជោគជ័យមួយរដូវ (សារ) កន្លងមក កសិករមួយចំនួន តាមដងទន្លេមេគង្គខេត្ត កំពង់ចាម បានចាប់ ផ្តើមដាំរដូវ ទី២ លើដីចំការទួលតាមដងទន្លេ នៅពាក់កណ្តាល ឬ ចុងខែមីនា ដែលរំពឹងនឹងប្រមូលផល នៅចុងខែឧសភា ឬ ដើមខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២។ ការដាំលើកទីពីរនេះ ជាការសាកល្បងដាំដំណាំនេះ ក្នុងពាក់កណ្តាលរដូវប្រាំង ដែលលក្ខខណ្ឌ អាកាសធាតុ មានលក្ខណៈក្តៅជ្រុល និង អន្តរកាលធ្លាស់ប្តូរខ្លាំង (ពីក្តៅស្ងួតខ្លាំង ទៅជា មានភ្លៀងដើមរដូវ ធ្វើឱ្យឆ្ងល់ដីខ្លាំង ដែលអាចធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់ការលូតលាស់របស់ដំណាំ ពិសេសចំពោះ ពូជ សស័បករលោង (ដូចជា ស្លឹកត្រួយខ្ចី ឡើងរួញក្រញ៉ាញខ្លាំង ខូចទម្រង់ស្លឹក ដែលមូលដ្ឋានខ្លះហៅ កន្ទុយដំរី) បង្កឱ្យខូចដើមត្រសក់ទាំងស្រុង (ស្លឹកមិនលាត្រដាង អស់ ដើមត្រសក់មិនតោងឡើងទ្រើង ត្រសក់មិនចេញផ្កា ឬ ចេញមានក្តឹប តែក្រិន មិនធំលូតលាស់ធម្មតា ឬ ក្តឹបផ្ទះប្រេះ ជាពីរបី បំណែក។

- ឬស្សីសម្រាប់ធ្វើគ្រោងរោងបណ្តុះ
- ថង់ប្លាស្ទិចសម្រាប់ប្រកបធ្វើដំបូលរោង
- សំណាញ់ (ពណ៌ស កាន់តែប្រសើរ ដោយសារ មិនសូវទាក់ទាញសត្វល្អិត ដូចពណ៌ ខ្មៅ ឬ បៃតង) សម្រាប់រុំ ធ្វើជាជញ្ជាំង

ទំហំរោងបណ្តុះកូន គឺអាស្រ័យទៅតាមចំនួនកូន ឬ ទំហំនៃការដាំដុះរបស់ ដំណាំត្រសក់ផ្អែម។ ឧទាហរណ៍៖ បើផ្ទៃដី ៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ ត្រូវការកូនប្រមាណ ៧០០ ទៅ ៨០០ កូន ដែលត្រូវការរោងបណ្តុះកូនទំហំ ប្រហាក់ប្រហែល ១,៥ម x ២ម កំពស់ ១,៥ ម។ រោងបណ្តុះកូន ត្រូវធ្វើឡើងផុតពីដី ហើយយកល្អ ឱ្យអាចចល័តផ្លាស់ប្តូរទីតាំង ដើម្បីផ្តល់លក្ខខណ្ឌសមស្របសម្រាប់ការលូតលាស់ (ពង្រឹងកូន ដោយដាក់ឱ្យកូនពន្លឺថ្ងៃខ្លាំងជាងធម្មតា និង បន្ថយការស្រោចទឹក ពិសេស ១-២ ថ្ងៃ មុនដាំ) និង ការពារការយាយីរបស់សត្វល្អិត នៅដំណាក់កាលដំបូងរបស់កូនត្រសក់ ដែលជះឥទ្ធិពលមិនល្អ (អវិជ្ជមាន) ដល់ការលូតលាស់ និង ទិន្នផលរបស់ដំណាំ។

រូបលេខ ៦ រោងបណ្តុះ និង ថែទាំកូនត្រសក់ផ្អែម

៣.២.២. ការបណ្តុះកូនត្រសក់

ការបណ្តុះកូនត្រសក់ គួររៀបចំធ្វើភ្លាម បន្ទាប់ពីការរៀបចំ (ភ្ជួររាស់បំបែក)ដី សម្រាប់ដាំ ។ ការធ្វើបែបនេះ ធ្វើឱ្យដី បានហាលថ្ងៃ និង ផ្តាច់បានយូរល្អ (ប្រមាណជា ១០ ថ្ងៃ) មុននឹងរៀបចំជារង ដាំកូន។

៣.២.២.ក. សំភារៈត្រូវការបណ្តុះកូនត្រសក់

ខាងក្រោម ជាសំភារៈ សម្រាប់បណ្តុះកូនត្រសក់ ៖

- គ្រាប់ពូជត្រសក់ (មានគុណភាព ដែលទិញពីប្រភពច្បាស់លាស់)

- ដីខ្សាច់ (ម៉ដ្តល្អិត) លាងឱ្យស្អាត
- ធុងទឹកកកសម្រាប់ផ្តាច់គ្រាប់
- ថាសបណ្តុះកូន
- ក្រណាត់ស្អាត
- ដីបណ្តុះកូន (ដីបារសម្រាប់បណ្តុះ^៩ ឬ ដីបណ្តុះរៀបចំពីវត្តធាតុផ្សំ រកបានក្នុងមូលដ្ឋាន)

រូបលេខ ៧ ដីបណ្តុះកូនត្រសក់ផ្អែម

៣.២.២.១. វិធីបណ្តុះកូនត្រសក់

- មុននឹងដាក់បណ្តុះគ្រាប់ត្រសក់ យើងត្រូវដាស់ដំណេកគ្រាប់សិន ដោយដាក់គ្រាប់ត្រាំក្នុងទឹកក្តៅ ឧណ្ហៗ (ដែលបានមកពីការលាយទឹកដាំពុះភ្លាម ចំណុះ ១ កែវ និង ទឹកត្រជាក់ធម្មតា ២កែវ) រយៈពេលពី ១៥ ទៅ ២០ នាទី។ បន្ទាប់មក ស្រង់គ្រាប់ត្រសក់ដាក់ពង្រាយលើក្រណាត់ស្អាតមួយ
- យកដីខ្សាច់ ដែលលាងបានស្អាត (លាងរហូតដល់ឃើញទឹកថ្លាឈ្មួញ) ដាក់ហាល ថ្ងៃ ឬ លឹងដី ឱ្យស្ងួតទឹកល្អ រួចទុកមួយខ្សែក^{១០}។

^៩ ដែលមានតំលៃថ្លៃ (១គីឡូក្រាម ប្រហែល ៤០០០រៀល)។ បើមិនមានលទ្ធភាព គេអាចប្រើដីបណ្តុះ ដែលលាយ តាមរូបមន្ត និង វិធី មានបញ្ជាក់ក្នុង ទំព័រ ខាងមុខ។

ចំណាំ: ត្រូវរក្សាអនាម័យដី ដែលចំហុយរួច ដោយដាក់នៅកន្លែងស្អាត គ្របបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីកុំឱ្យចំហរត្រូវខ្យល់ ដែលអាចបង្កឱ្យដីមានមេរោគ (បន្ទាប់ពីចំហុយ) ធ្វើឱ្យខូចកូនដំណាំ។

^{១០} ការរៀបចំដីខ្សាច់គួរធ្វើ មុននឹងចាប់ផ្តើមត្រាំគ្រាប់

- ចាក់ទឹកក្តៅមួយកូនកែវ សម្រាប់ដីខ្សាច់ ១ គីឡូក្រាម (ដើម្បីផ្សែងភាពធាតុចាញ់)
- ចាក់ដីខ្សាច់សើម កម្រាស់ប្រហែល ១ថ្នាំងដៃ ទ្រាប់បាតធុងទឹកកក
- ដាក់ក្រណាត់ដែលខ្ទប់/ផ្តាច់គ្រាប់ នៅលើដីខ្សាច់បាតធុងទឹកកកនោះ រួចគ្រប់រុំក្រណាត់ ឱ្យជិតល្អ ហើយដាក់ដីខ្សាច់គ្រប់ពីលើ។ តំរៀបគ្រាប់ជាស្រទាប់ៗបែបនេះ រហូតដល់អស់ គ្រាប់។ មិនត្រូវដាក់គ្រាប់ជាន់លើគ្នា ដោយមិនមានក្រាលដីខ្សាច់ នៅចន្លោះស្រទាប់ក្រណាត់រុំគ្រាប់ឡើយ ។
- បិទធុងទឹកកកនោះឱ្យជិតល្អ ហើយដាក់ហាលថ្ងៃ ពេញមួយថ្ងៃ
- គិតចាប់ពីពេលដាក់រហូតដល់ដកគ្រាប់ចេញពីធុងទឹកកកនោះ រយៈពេល ២៤ ម៉ោង ទើបយកគ្រាប់ទៅបណ្តុះតាមវន្តថាសបណ្តុះកូន
- យកគ្រាប់ដែលដុះឬស ដាក់តាមវន្តថាសបណ្តុះ ដោយដាក់ឬស ចុះក្រោមក្នុង មុំ ប្រហែល ៤៥ អង្សា។ រាយដីពីលើគ្រាប់ រួចកៀរលុបថ្មមៗ រួចបាញ់ទឹកផ្សែងតិចៗ ឱ្យដឹកគ្រប់គ្រាប់ជិតល្អ។
- ដាក់កន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ ក្នុងរោងបណ្តុះកូន ដែលបានរៀបចំរួច និងដាក់ឱ្យត្រូវពន្លឺថ្ងៃ
- ស្រោចទឹកដោយធុងផ្កាឈូកមួយថ្ងៃ មួយដង។ ជាការប្រសើរ គួរស្រោចនៅពេលព្រឹក ជៀសវាងការឈួលដី (ពេលស្រោចពេលថ្ងៃក្តៅ) នាំឱ្យខូចកូន។

រូបលេខ ៨ ការបណ្តុះ និង ថែទាំកូនត្រសក់ផ្អែម

៣.២.២.១. ការរៀបចំដីសម្រាប់បណ្តុះកូន

ដីបណ្តុះកូនមានសារៈសំខាន់ណាស់ សម្រាប់ដំណាំត្រសក់ផ្អែម ។ ការបណ្តុះកូនត្រសក់ ដោយប្រើប្រាស់ដីបានត្រឹមត្រូវ នាំឱ្យកូនដំណាំមានសុខភាព និងលូតលាស់បានល្អ ធន់ទ្រាំជាមួយនឹងជម្ងឺ និងសត្វល្អិតបំផ្លាញ។ ដើម្បីបណ្តុះកូនមានសុខភាពល្អ គឺត្រូវប្រើប្រភេទដីបណ្តុះ ដែលផលិតដោយរោងចក្រ និង មានលក់តាមកន្លែងលក់សំភារៈកសិកម្ម (ពូជ ដី)។ ប៉ុន្តែវិធីនេះ ត្រូវចំណាយថវិកាច្រើន ព្រោះដីបណ្តុះនេះ ជាបេសនាំចូលមកពីប្រទេសក្រៅ ហើយមានតម្លៃខ្ពស់។

តាមបទពិសោធន៍កន្លងមក យើងក៏អាចរៀបចំដីបណ្តុះកូនដំណាំ (បន្លែ ត្រសក់ផ្អែម) ដោយប្រើវត្ថុធាតុផ្សំក្នុងស្រុក សម្រាប់រៀបចំល្បាយដីបណ្តុះ និង វិធីសម្លាប់មេរោគ ដោយចំហុយ ឬ លីងល្បាយដីបណ្តុះកូន។ វិធីបែបនេះ អាចជួយកាត់បន្ថយចំណាយ ។

៣.២.២.១.ក. វិធីទី ១

▪ សារធាតុផ្សំ៖

- ដីស្រទាប់លើ (ដីស្រទាប់ដាំដុះ) ១ ភាគ
- កំទេចស្រកីដូងម៉ដ្ឋ ១ ភាគ
- ដីកំប៉ុស្តិ៍គោក ១ ភាគ
- ធ្យូង (ឬ) ធ្មេះអង្កាម ១ ភាគ

▪ វិធីធ្វើ៖

ត្រាំធ្យូង (ធ្មេះ) អង្កាម ១ ឬ ២ យប់ រួចស្រង់មកសំដីលឱ្យស្រស់ទឹកល្អ ច្របល់វាលាយជាមួយសារធាតុផ្សំទាំងអស់ដោយផ្សើមទឹកតិចៗ រួចដាក់ចំហុយ (ក្នុងខ្លះភ្នោត ឬ ធ្មេះសាំងកាត់ជា ២ កំណាត់) ដោយមានទឹកនៅបាតធ្យូង ហើយគ្របដោយបារក្រចៅទឹក។ ចំហុយឱ្យពុះជាប់រយៈពេល ២ ម៉ោង ទុកឱ្យត្រជាក់ អាចយកមកប្រើប្រាស់បាន។

រូបលេខ ៩ ការរៀបចំដីបណ្តុះកូនត្រសក់ផ្អែម (បែបចំហុយ/លីងសម្លាប់មេរោគ)

៣.២.២.១.១. វិធីទី ២

▪ សារធាតុផ្សំ៖

- ដីស្រទាប់លើ (ដីស្រទាប់ដាំដុះ) ១ ភាគ
- កំទេច ស្រកីដូងម៉ដ្ឋ ១ ភាគ
- ដីកំប៉ុស្តិ៍គោក ១ ភាគ
- ធ្យូង (ឬ ជេះ) អង្កាម ១ ភាគ

▪ វិធីធ្វើ៖

- ត្រាំធូប (ឬ ធារ) អង្កាម ១ ឬ ២ យប់ រួចស្រង់មកសំដីលឱ្យស្រស់ទឹកល្អ
- លាយច្របល់វាជាមួយសារធាតុផ្សំផ្សេងទៀត ហើយផ្សើមទឹក រួចដាក់ចូលឆ្នាំងចំហុយសម្លាប់មេរោគ (ឆ្នាំង អូតូក្លាវ)
- ចំហុយលើចង្ក្រានរហូតដល់ពុះ (ផ្ទះចំហាយចេញ តាមរន្ធបញ្ជាញចំហាយ ២ដង រួចទុកប្រហែល ៣០នាទី បន្ថែមទៀត) ដើម្បីសម្លាប់មេរោគ ពងសត្វល្អិត ឬគ្រាប់ស្មៅក្នុងល្បាយដី
- សំដីលដីឱ្យត្រជាក់ រួចយកទៅដាក់ក្នុងកន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ។

រូបលេខ ១០ ការរៀបចំដីបណ្តុះកូនត្រសក់ (ប្រើឆ្នាំងចំហុយអូតូក្លាវ សម្លាប់មេរោគ និង កត្តាចង្រៃនានា ក្នុងដី)

៣.៥. ការរៀបចំទេសដាំកូន

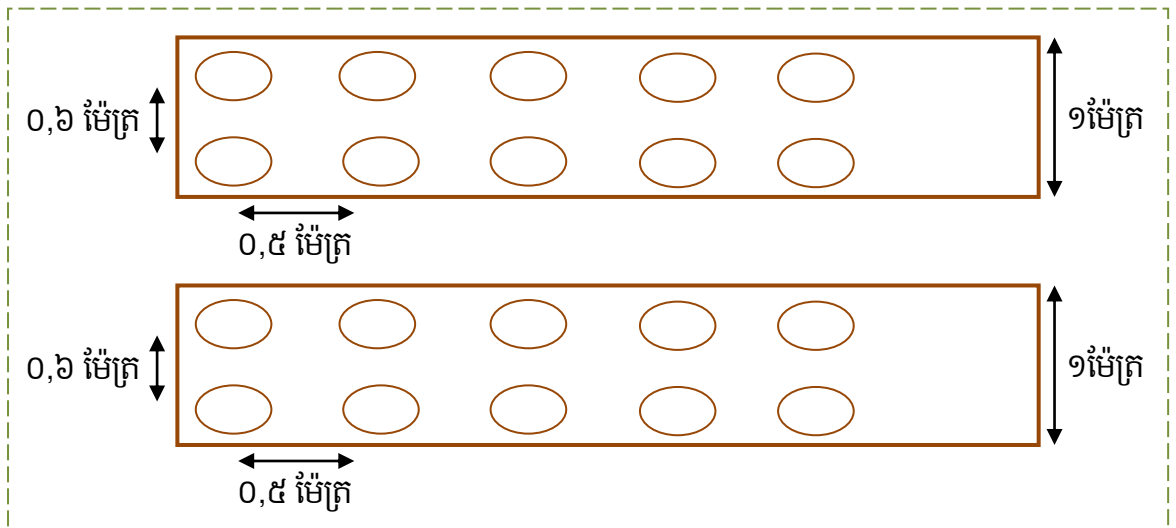
៣.៥.១.ក. ការកូរដីលើករង

ការរៀបចំទេស គឺជាដំណាក់កាលសំខាន់ សម្រាប់ដំណាំត្រសក់ផ្អែម។ ការរៀបចំទេសបានល្អធ្វើឱ្យកូនត្រសក់ មានសុខភាពល្អ និង មិនងាយរងនូវជម្ងឺនានា ជាពិសេសជម្ងឺលើឫស ។ ប្រការល្អបំផុត ត្រូវចាប់ផ្តើមពីការជ្រើសរើសទីតាំងសម្រាប់រៀបចំដាំ។ ទីតាំងដាំ គួរមានលក្ខណៈ ដូចខាងក្រោម៖

- ជាដីដែលមានប្រភពទឹកនៅក្បែរ (ស្រះ ត្រពាំង អូរ ឬ ស្ទឹង តែមិនគួរប្រើទឹកដងផ្ទាល់ពីទឹកអណ្តូងទេ)
- ជាដីស្រែ ចំការ ដែលមិនធ្លាប់ដាំដំណាំអំបូរត្រសក់ (ត្រសក់ ត្រឡាច ល្ពៅ...) នៅរដូវកាលមុនជាការប្រសើរ។
- មិននៅក្បែរចំការដំណាំអំបូរត្រសក់ ឬ ដំណាំបន្លែស្លឹក (ដូចជា ខ្លែ ខាត់ណា) ហើយកាន់តែប្រសើរ ជាដីចំការ ដែលនៅដាច់ពីគេ។
- ជាដីមិនលេចទឹក ឬ ជាំទឹក

៣.៥.១.ខ. វិធីលើករងដាំកូន

- កូររាស់ដីឱ្យបានម៉ដ្ឋល្អ ហើយរាស់រើសស្មៅចេញឱ្យបានស្អាត
- ឆ្ងុតរងចំងាយ ១,៨ម៉ែត្រ ក្នុងមួយរងៗ រួចកូរកៀរឡើងសងខាង ឱ្យចេញរាងជារង ដែលមានទទឹងរង ប្រវែង ១ម៉ែត្រ និង កំពស់រង ពី ០,២៥ ទៅ ០,៥ម៉ែត្រ (គួរលើករងបណ្តោយថ្ងៃ ដើម្បីឱ្យពន្លឺថ្ងៃចាំងចូលដល់ដងដើមបានល្អ ពេញមួយថ្ងៃ)។

រូបលេខ ១១ គ្រោងរង (ទំហំ និង ចន្លោះគុម្ព ត្រសក់)

៣.៥.២. ការប្រើប្រាស់ជីទ្រាប់បាតរង និង ក្រាលប្លាស្ទិចគម្របដី

បន្ទាប់ពីភ្នំ និងលើករង្វូចហើយ យើងប្រើជីទ្រាប់បាត តាមកម្រិតដូចខាងក្រោម៖

វត្ថុធាតុ	កម្រិតប្រើ (គីឡូក្រាម)	ថ្លៃដឹង (ម៉ែត្រការ៉េ)
ជី អ៊ិនប៊ែកា (ប្រភេទ 20-20-15)	១,៥	១០០
ជីកំប៉ុស្តិ៍គោក	ពី ២០០ ទៅ ៣០០	១០០
កំបោរស	ពី ៣ ទៅ ៤	១០០

- បាតជីកំប៉ុស្តិ៍ ជី អ៊ិនប៊ែកា (NPK 20-20-15) និង កំបោរស លើរង តាមកម្រិតដូចខាងលើ ហើយជ្រុំជីនិងជី ឱ្យត្រសុះចូលគ្នា។
- ស្រោចទឹកលើរងឱ្យបានឆ្អែត ប៉ុន្តែមិនគួរឱ្យមាន ទឹកដក់ទេ។
- គ្របថង់ប្លាស្ទិច (ផ្នែកផ្ទៃខ្មៅ ផ្តាច់ចុះខាងក្នុង) លើរង ដោយយកបន្ទះឫស្សីតូចៗ ដោតភ្ជាប់ នឹងដី និង កាយដឹកបំបែកជើងថង់ប្លាស្ទិចគម្របរង។
- គ្របរងនឹងថង់ប្លាស្ទិច ឱ្យបានរយៈពេលយ៉ាងតិច ៧ថ្ងៃ (មុននឹងដាំកូន) ដើម្បីឱ្យងាប់ស្មៅ និង សត្វល្អិត ដែលមាននៅក្នុងដីក្នុងរង។

រូបលេខ ១២ ការរៀបចំរង និង ដាក់ជីទ្រាប់បាត

៣.៥.៣. ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក

ដើម្បីកាត់បន្ថយកំលាំងពលកម្ម និង ការគ្រប់គ្រងទឹកបានល្អ (តាមតម្រូវការលូតលាស់របស់ដំណាំ) ការរៀបចំប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹកសម្រាប់ដំណាំត្រសក់ថ្លៃថ្លៃ គឺជាជម្រើស ដ៏ល្អមួយ ។ ប្រព័ន្ធទុយោស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក រួមមាន៖

- តម្រងចម្រោះ
- ទុយោដំណាក់ទឹក
- ទុយោមេ
- តំណរទុយោដំណាក់
- តំណរទុយោមេ (ទំហំអាស្រ័យដោយម៉ាស៊ីនបូមទឹក)
- កន្ត្រៃ
- ប្រដាប់ស្ពាន និង ផ្លែស្ពានមាន ទំហំ ១២ មីលីម៉ែត្រ
- ម៉ាស៊ីនបូមទឹក

ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក គួររៀបចំ ព្រមជាមួយគ្នារៀបចំរងតែម្តង មានន័យថា គួររៀបចំតម្លើងទុយោដំណាក់ទឹក មុននឹងគ្របថង់ប្លាស្ទិចគម្របដី។ ខាងក្រោម ជារូបបំព្រួញស្តីពីការរៀបចំតម្លើង ប្រព័ន្ធទុយោស្រោចស្រពដំណាក់ទឹកដំណាំត្រសក់ថ្លៃថ្លៃ៖

៣.៥.៣.ក. ការរៀបចំតម្លើងប្រព័ន្ធស្រោចស្រពទុយោដំណាក់ទឹក

- ដាក់ទុយោដំណាក់លើរង ២ខ្សែក្នុងមួយរង ដោយផ្នែកដែលមានរន្ធមកលើ ។ នៅផ្នែកខាងចុងទុយោ គេត្រូវកាត់ចំពាក់កណ្តាលនៃរន្ធដំណាក់ទឹក ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការភ្ជាប់ទៅនឹងទុយោមេ (នៅដើម) និង បិទនៅផ្នែកខាងចុង។
- ទុយោមេត្រូវដាក់កាត់ទទឹងក្បាលរង ដោយមានបោះបង្គោលចងឱ្យមានលំនឹង (ត្រូវទុកឱ្យសល់នៅចុងប្រហែល ០,៥ ម៉ែត្រ ពីចុងរង)
- បោះរន្ធលើទុយោមេ ២ រន្ធក្នុងមួយរង ចន្លោះ ២០ សង់ទីម៉ែត្រ នៅកណ្តាលរងនីមួយៗ ដោយប្រើប្រដាប់ស្ពានផ្លែ ទំហំ ១២ មីលីម៉ែត្រ ឱ្យរត់ត្រង់ជួរល្អ (បោះលើគំនូសអក្សរដែលមានសរសេរលើទុយោ ដើម្បីឱ្យត្រង់ជួរល្អ)។
- ប្រើដំណរទុយោដំណាក់ភ្ជាប់ពីទុយោដំណាក់ ទៅនឹងទុយោមេ
- ប្រព័ន្ធចម្រោះភ្ជាប់ពីម៉ាស៊ីនបូមទឹកទៅទុយោមេ ដោយដំណរ

- ចុងទុយោដំណាក់ត្រូវកាត់ប្រវែង (មួយថ្នាំដៃ) ហើយបត់ជាពីជាន់ ហើយយកទុយោដែលកាត់នោះ ស្តុកស្រោបពីខាងក្រៅទប់ (កុំឱ្យទុយោ ហូរទឹកចេញ) នៅពេលស្រោច។

រូបលេខ ១៣ ការរៀបចំប្រព័ន្ធស្រោចស្រពទុយោដំណាក់ទឹក សម្រាប់ត្រសក់ផ្អែម

ប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹកអាចប្រើប្រាស់បានយូរ ឬ ឆាប់អាស្រ័យដោយការថែទាំ និង យល់ដឹងពីវិធីប្រើប្រាស់បានត្រឹមត្រូវ ។ ខាងក្រោមជាវិធីប្រើប្រាស់ដែលអាចជួយឱ្យប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹក ប្រើប្រាស់បានយូរ៖

- មុននឹងបិទប្រព័ន្ធចម្រោះ ឬ ប្រព័ន្ធស្រោចដំណាក់ទឹកត្រូវបើកឱ្យទឹកហូរចេញតាមចុងទុយោជាមុនសិន ដើម្បីលាងប្រព័ន្ធទុយោ កុំឱ្យកកស្ទះរន្ធស្រោចតាមគល់ត្រសក់។
- ចាប់មើលទឹកដែលបូមតាមប្រព័ន្ធរហូតដល់ថ្នាក់ ទើបបិទចុងទុយោមេ និង ទុយោដំណាក់តាមវិធីដូចបង្ហាញខាងលើ។ ធ្វើដូចនេះរៀងរាល់ពេលបូមដើម្បីកុំឱ្យស្ទះរន្ធក្នុងទុយោដំណាក់ និង ប្រើប្រាស់បានយូរ
- លាងសំអាតតម្រងចម្រោះ រាល់មុនពេលចាប់ផ្តើមបូម ដើម្បីកុំឱ្យស្ទះប្រព័ន្ធ ដោយសារកំទេចកំទី និងសំរាម។

- ត្រូវសារ ឬ វិញទុកដាក់នៅកន្លែងត្រជាក់ និងផុតពីសត្វកណ្តុរកកេរ ដោយមានរង្វល (មានរង្វង់) ទំហំធំ ដើម្បីកុំឱ្យបាក់ចំនួនដំណាក់ទឹក
- មិនត្រូវទុកទុយោដំណាក់ទឹក ចោលហាលថ្ងៃទេ (បន្ទាប់ពីចប់រដូវដាំដុះ) ពិព្រោះវាធ្វើឱ្យឆាប់ផុយស្រួយ និងឆាប់ខូច។

៣.៦. ការដាំកូន

ការបណ្តុះកូនត្រសក់ គួរធ្វើឡើងភ្លាម បន្ទាប់ពីការរៀបចំរងរួច ។ អាយុកាលនៃកូនត្រសក់ដែលអាចដាំបាន គឺ ពី៩ ទៅ១២ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃដាក់គ្រាប់ក្នុងកន្លែង ឬ ថាសបណ្តុះ ។ ពេលវេលានៃការដាំកូន ដែលល្អបំផុត គឺពេលរសៀល (ចាប់ពីម៉ោង ៣ ល្ងាច ទៅ)។ ដើម្បីដាំកូន ឱ្យបានរហ័ស យើងត្រូវ ៖

- ដាក់រាយដឹកប៉ុស្តិ៍ទ្រាប់បាតរណ្តៅកូន នៅលើរង កែវរយរណ្តៅ ដែលទើបចោះកៅស៊ូគ្របរួច

រូបលេខ ១៤ ការដាំកូនត្រសក់ផ្អែម

- កាយដីក្នុងរណ្តៅចេញបន្តិច រួចកាយដីកំប៉ុស្តិ៍ចូលបន្តិច ច្របល់ឱ្យសព្វ ហើយកាយដី វែកជារណ្តៅ
- ដកកូនចេញពីកន្លែង/ថាសបណ្តុះដោយថ្មមៗ រួចហើយដាក់កូនត្រសក់ចូលក្នុងរណ្តៅ រួចកាយដីកំប៉ុស្តិ៍ លុបរណ្តៅ កប់ត្រឹមគល់ (ដីបណ្តុះ) កូនត្រសក់ ។
- ស្រោចទឹកល្មម ដើម្បីឱ្យដីចូលកប់ជិតជុំវិញឫសល្អ តែមិនត្រូវឱ្យសើមជោគពេកទេ ។

៣.៧. ការរៀបចំចំណារ និងទ្រើង

ការរៀបចំចំណារទ្រើង គួរធ្វើឡើងភ្លាមបន្ទាប់ពីដាំកូនរួច ដើម្បីកុំឱ្យប៉ះពាល់ដល់កូនត្រសក់។ សំភារៈដែលត្រូវការសម្រាប់រៀបចំចំណារទ្រើង រួមមាន៖

- ឫស្សី ឬ បង្គោលកូនឈើ
- ខ្សែចងទ្រើងបណ្តោយរង (ខ្សែនីឡុងវេញ ទំហំប្រហែលផ្លែធូប)
- ខ្សែចងឱ្យដើមត្រសក់ តោងរុំឡើង (ខ្សែនីឡុងអំបោះវេញ ទំហំប្រហែល ១មីលីម៉ែត្រ)

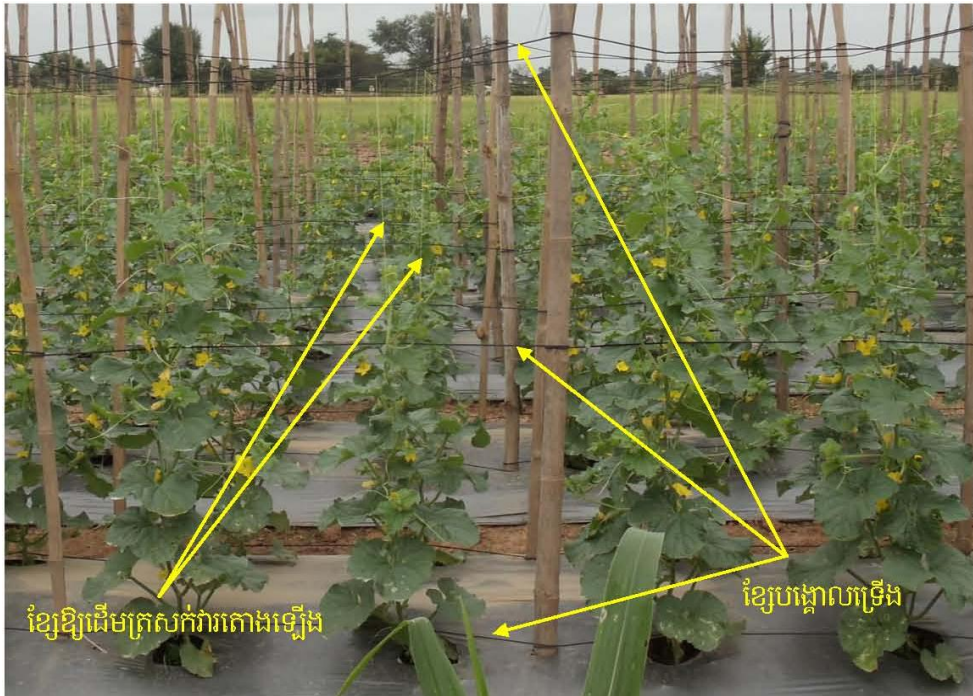
ចំណារទ្រើង ធ្វើពីកូនឈើ ឬ ឫស្សី ដែលដោតជាជួរ រៀងរាល់ចន្លោះពីរគុម្ព និង មានបង្គោលជ្រុងខ្វែង (ជាបង់បាញ់) ដើម្បីទប់ជ្រុងឱ្យចំណារទ្រើងរងនិមួយៗមានលំនឹង ។ ដោយសារផ្លែត្រសក់ថ្លៃថ្លែម មានទម្ងន់ធ្ងន់ (ពី ១ ទៅ ២ គីឡូក្រាម ក្នុង ១ផ្លែ) គេត្រូវដោតបង្គោលឱ្យបានញឹកបន្តិច (ចន្លោះរវាង ២ គុម្ព) ដើម្បីកុំឱ្យដួលរលំ ឬ យាខ្សែចងផ្លែ ធ្លាក់ប៉ះនឹងប្លាស្ទិចគម្របដី ដែលអាចធ្វើឱ្យខូចផ្លែត្រសក់ (រលួយ ឬ ពពាសគូថ) ឬ សត្វចោះស៊ីរូងផ្លែ ពីខាងក្រោម។

រូបលេខ ១៥ ការបោះបង្គោលរៀបចំចំណារទ្រើងត្រសក់ផ្លែម

៣.៧.១. វិធីចងចំណារច្រើនត្រសក់

- ប្រើខ្សែវេញចងក្រវាត់ ឬ ស្រាក់លើបង្គោលច្រើន ជា ៣ជាន់ (ខ្សែខាងក្រោមជាប់នឹងថងតម្របដី ខ្សែកណ្តាល កំពស់ ប្រហែល ១ ម៉ែត្រ និង ខ្សែទី ៣ កំពស់ប្រហែល ១,៥ ម៉ែត្រ ពីដី)។
- ប្រើនីឡុងអំបោះវេញតូច (ទំហំប្រហែល ១មីលីម៉ែត្រ) ចងប្រទាក់នឹងខ្សែបង្គោលច្រើនបីជាន់ តាមដើមត្រសក់នីមួយៗ សម្រាប់ឱ្យដើមត្រសក់តោងវារឡើង។

រូបលេខ ១៦ ចំណារច្រើន ឱ្យដើមត្រសក់វារតោងឡើង

៣.៨. ការថែទាំ

ដំណាំត្រសក់ថ្លៃថ្លៃ ជាដំណាំងាយនឹងរងជម្ងឺ និងសត្វល្អិត និងត្រូវការការថែទាំច្រើន។

៣.៨.១. ការតាក់តែងមែក

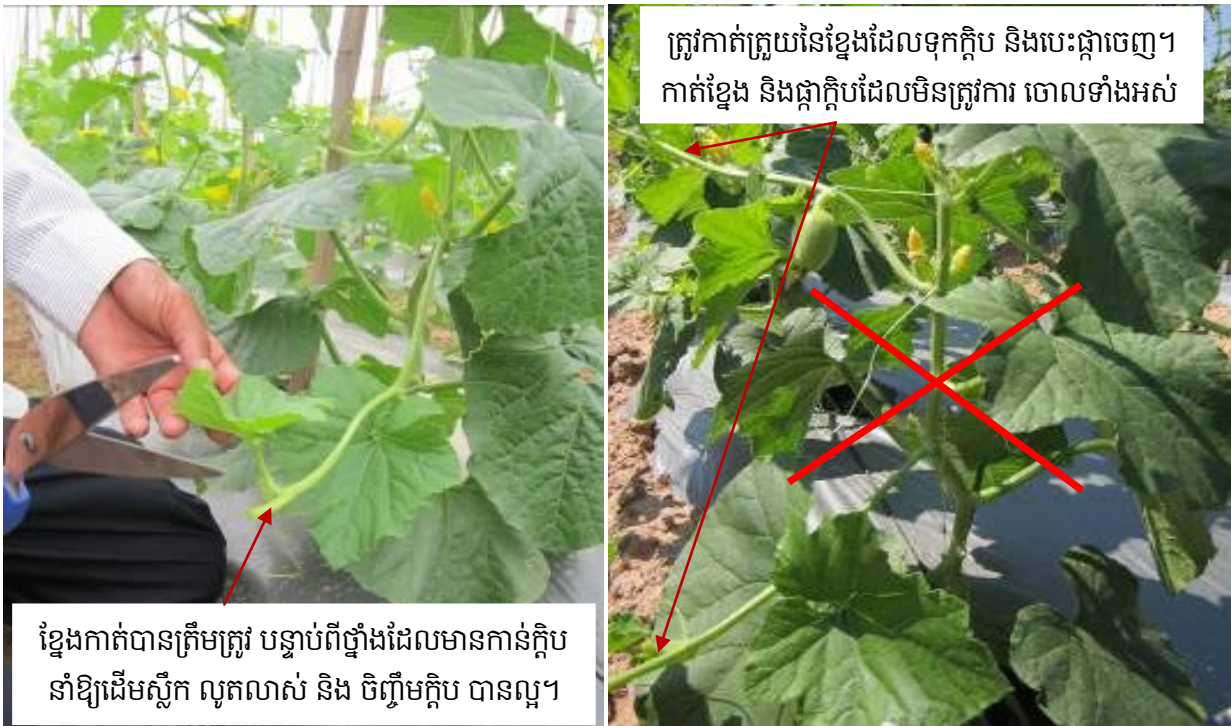
ដើម្បីឱ្យដំណាំត្រសក់មានការលូតលាស់ឆាប់រហ័សនោះ ការតាក់តែងមែកជាប្រការចាំបាច់បំផុត ។ ត្រសក់ចាប់ផ្តើមចេញផ្កា តាំងពីគល់មែកដំបូង ប៉ុន្តែត្រូវកាត់ចេញនូវខ្លែង ឱ្យស្អាតល្អ ដើម្បីឱ្យ ដើម និង ក្តីបច្ឆោសល្អ និង លូតលាស់ឆាប់រហ័ស។ ឧបករណ៍ដែលអាចប្រើប្រាស់ គឺ កន្ត្រៃ ដោយមានទឹកសាប៊ូ/ អាស់កុល សម្រាប់សម្លាប់មេរោគ ។ ចូរចងចាំថា បន្ទាប់ពីកាត់ខ្លែងដើមមួយហើយ ត្រូវជ្រលកកន្ត្រៃនឹង ទឹកសាប៊ូ ឬ អាស់កុល ម្តង។ ខ្លែងដែលកាត់ហើយត្រូវប្រមូលដាក់ក្នុងកន្ត្រៃ ឬ ថង់ប្លាស្ទិច យកទៅ

ដុតចោល ឬ កប់ចោលឱ្យឆ្ងាយពីចំការ ជៀសវាងការឆ្លងជម្ងឺផ្សេងៗ¹¹ ។ ស្លឹកខាងក្រោម ពិសេសស្លឹកដែល ជាប់នឹងប្លាស្ទិចគម្របដី គួរកាត់ចោលឱ្យស្រឡះគល់ ពីព្រោះវាងាយចំលងជម្ងឺ មកដើម និងស្លឹកខាងលើៗ ហើយអាចឆ្លងវីរកាលដាលដើមទាំងមូល និងដើមត្រសក់ផ្សេងទៀត ផង។

រូបលេខ ១៨ ការកាត់ស្លឹកចាស់ និង ខ្លែងត្រសក់ (បន្ទាប់ពីកាត់ម្តងៗ ត្រូវលាងកន្លែនឹងទឹកសាប៊ូ)

ខ្លែងដែលត្រូវទុកក្តិប គឺខ្លែងចាប់ពីទី ៨ ដល់ ទី១១ ឬ ទី១២ ។ ហើយបន្ទាប់ពីផ្លែកាន់ហើយ ត្រូវ កាត់ (ក្រៀវ) ត្រួយខ្លែងទុកក្តិប ត្រឹមថ្នាំងទី២ (បន្ទាប់ពីថ្នាំងមានក្តិប) ចោល ដើម្បីឱ្យដើមចិញ្ចឹមក្តិប ដែល ទុកយកផ្លែ ឱ្យបានល្អ។

ខ្លែងកាត់បានត្រឹមត្រូវ បន្ទាប់ពីថ្នាំងដែលមានកាន់ក្តិប នាំឱ្យដើមស្លឹក លូតលាស់ និង ចិញ្ចឹមក្តិប បានល្អ។

ត្រូវកាត់ត្រួយនៃខ្លែងដែលទុកក្តិប និងបេះផ្កាចេញ។ កាត់ខ្លែង និងផ្កាក្តិបដែលមិនត្រូវការ ចោលទាំងអស់

រូបលេខ ១៩ ការទុកក្តិប សម្រាប់យកផ្លែ និង ការកាត់/ក្រៀវត្រួយខ្លែងមានក្តិប

¹¹ សំគាល់: ហាមផ្តាច់ទុកចោលកាកសំណល់ដើមត្រសក់ (ស្លឹក ផ្កា ក្តិប) ក្នុងចំការ ព្រោះវានាំឱ្យមានជម្ងឺ ដល់ដំណាំ ត្រសក់ ក្នុងចំការ ។ ចំពោះស្លឹកធាងដើម និង ក្តិប មានជម្ងឺ ត្រូវកប់ចោលឱ្យឆ្ងាយពីចំការ ឬ ដុតចោលក្រោមខ្យល់។

បន្ទាប់ពីជ្រើសទុកក្តីបទុកយកផ្លែហើយ ត្រូវកាត់(ក្រៀវ)ត្រួយថ្នាំងបន្ទាប់ នៃខ្មែងដែលមានកាន់ក្តីប ដើម្បីកុំឲ្យស៊ី ជីខាត ។

រូបលេខ ២០ ការទុកក្តីបសម្រាប់យកផ្លែ និង កាត់/ក្រៀវត្រួយខ្មែង ដែលមានកាន់ក្តីប (ខ្មែងទី ៨-១៣)

បន្តរុំដៃត្រសក់ (រុំបញ្ជ្រាសទ្រនិច នាឡិកា) ឱ្យតោងខ្សែច្រើង។ នៅពេលដើមត្រសក់ចេញផុតស្លឹកទី ២៣ ត្រូវកាត់/ក្រៀវ ចុងត្រសក់ចោល (ចាប់ពីស្លឹកទី ២៥ ទៅ) ដើម្បីឱ្យដើមត្រសក់ មានធាតុចិញ្ចឹម និង មានកម្លាំងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចិញ្ចឹមបំប៉នផ្លែ ដែលទុកដល់ទុំ។

រូបលេខ ២១ ការរុំដៃត្រសក់ឱ្យតោងខ្សែច្រើង និង ក្រៀវត្រួយដើមមេចោល

៣.៨.២. ការទុកក្តីបយកផ្លែ និង ការថែទាំ

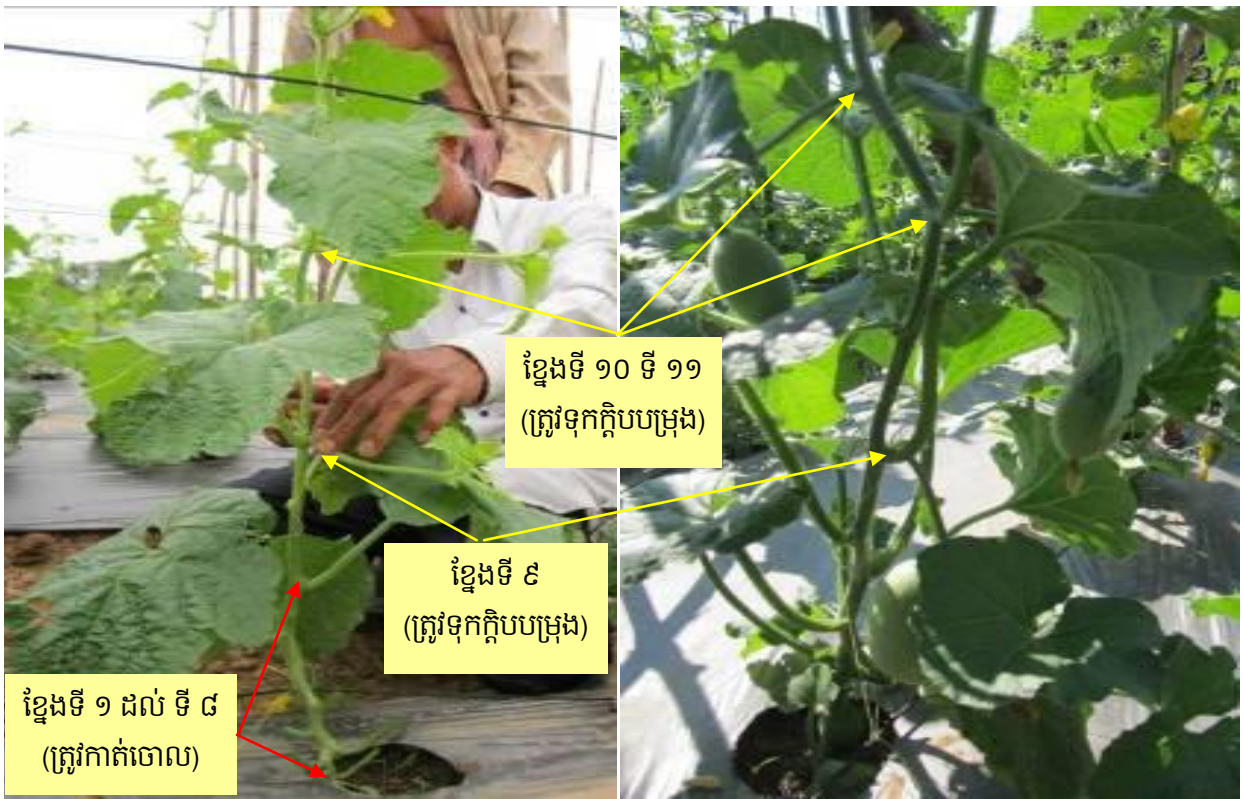
ផ្លែត្រសក់ផ្លែម ជាផ្កាញីចេញពីខ្លែង បន្ទាប់ពីបានទទួលលំអងពីផ្កាឈ្មោល (ក្តីបកាន់) ។ ផ្កាឈ្មោល ជាផ្កាដុះចេញពីគល់ស្លឹកនៃដើមមេ រីឯ ផ្កាញី ជាទូទៅដុះចេញពីគល់ស្លឹកនៃខ្លែង ។

រូបលេខ ២២ ដើមត្រសក់ផ្លែម កំពុងចេញផ្កា

ផ្កាញីដែលចេញពីខ្លែងចាប់ពីទី ៩ ដល់ ១២ ត្រូវទុកឱ្យបង្កកំណើត កាន់ជាក្តីប ។ ក្តីបដែលកាន់អាចសំគាល់បាន នៅពេលក្តីបមានពណ៌បៃតងស្រស់ ហើយ ផ្កាខាងចុងក្តីបប្រែពណ៌ចាស់ ហើយក្រៀម។ ក្នុងមួយដើម ត្រូវរក្សាទុកក្តីបយ៉ាងតិចចំនួនបី រហូតដល់ទំហំ ដែលយើងអាចពិនិត្យឃើញថា អាចជ្រើសរើសយកទុកក្តីបល្អមួយ ឱ្យវាលូតលាស់ធំជាផ្លែ ។ ក្តីប/ផ្លែ ដែលល្អ មានរាងទ្រវែងបន្តិច ហើយមិនមានស្នាមរហូស (សត្វទិច ឬ ចោះបំផ្លាញ) ឬ រហូសផ្សេងទៀត (ប្រេះ ស្នាមឆ្នុត...)។

ក្រោយពីទុកឱ្យបង្កកំណើតបានក្តីបកាន់ចំនួនបីហើយ ត្រូវបន្តកាត់ផ្កាញីឈ្មោលផ្សេងទៀត និងខ្លែងលាស់ថ្មី ចេញអស់ ពីដើម ដើម្បីទុកសារធាតុចិញ្ចឹមផ្លែ ឱ្យធំលូតលាស់ល្អ។

រូបលេខ ២៣ ខ្លែងត្រសក់ផ្អែម

៣.៨.២.ក. ការចង់ផ្លែ

បន្ទាប់ពីសំរេចទុកផ្លែចុងក្រោយហើយ ក្តិបដទៃទៀតត្រូវកាត់ចេញ ។ ចំពោះផ្លែដែលត្រូវទុកនោះ ត្រូវចងព្យួរបន្តោងនឹងខ្សែទ្រើង ដើម្បីជួយទប់ដើម និង ការពារកុំឱ្យវារ៉ះផ្ទាល់នន្ទដី ឬ កៅស៊ូគម្របដី ដែលអាចធ្វើឱ្យផ្លែ រលួយ ស្នាម ឬ ក្រិនគូថ។

ការចងបន្តោងផ្លែ គឺ ប្រើខ្សែប៉េ ចងសម្លាប់មុខ (មិនឱ្យរអិលរូតរឹត) កណ្តុរទងផ្លែ¹² ដោយទុកចន្លោះ ឱ្យរលុងរវាងខ្សែ និង ទងផ្លែ។ ខ្សែសម្រាប់ចងផ្លែ គួរជ្រើសរើសខ្សែ ដែលមានលក្ខណៈជាបន្ទះធំដើម្បីជួយទ្រទងផ្លែ ហើយ គួរប្រើពណ៌ដែលមិនសូវស្រស់ ដូចជា ពណ៌ខ្មៅ ទឹកប្រាក់/ប្រផេះ ឬ ពណ៌ស ជាការប្រសើរ ដើម្បីកុំឱ្យទាក់ទាញសត្វល្អិត។

បន្ទាប់ពីទុកក្តិបយកផ្លែហើយ ត្រូវបន្តកាត់ខ្លែង ផ្កា និងក្តិប ដែលមិនត្រូវការ។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរ ពេលត្រសក់ចេញផុតស្លឹកទី ២៣ - ២៤ ត្រូវក្រៀវត្រួយដើមចោល។ ការកាត់ត្រួយ ខ្លែង និង ផ្កា ដែលមិនត្រូវការចោលបែបនេះ ក្រៅពីជួយសន្សំដី និងសារធាតុចិញ្ចឹមសម្រាប់ផ្លែ ក៏អាចជួយបន្ថយសត្វល្អិតបំផ្លាញដើមត្រសក់ (មេអំបៅចូលចិត្តផ្កា ត្រួយខ្លឹមសម្រាប់ពងជាដង្កូវ ចំណែកឯ ពពួកទ្រីប ចូលចិត្តត្រួយខ្លឹ...)។

¹² ប្រយ័ត្ន៖ មិនត្រូវទាញខ្លែងមានក្តិបខ្លាំងពេក ប្រយ័ត្នកាត់ចេញខ្លែងផ្លែ។

រូបលេខ ២៤ ការចងបន្ទោងផ្លែត្រសក់ផ្អែម ដើម្បីជួយទ្រខ្នងឱ្យយោងផ្លែផុតពីដី

៣.៨.៣. ការស្រោចទឹក

ត្រសក់ថ្មផ្អែម ជាដំណាំដែលមិនត្រូវការទឹកច្រើនពេក ហើយក៏មិនតិចពេកដែរ ។ ដូចនេះយើងអាចពិនិត្យមើលជាក់ស្តែង មិនគួរឱ្យទឹកច្រើន ឬ ជោគជ័យពេកទេ និងមិនគួរស្រោចបាច់ផ្ទាល់ ចំលើស្លឹក និងដើមឡើយ ពីព្រោះវាងាយបង្កឱ្យមានជម្ងឺផ្សិតលើស្លឹកដើម និង ផ្លែ ។ វិធីស្រោចស្រពពល គឺ ត្រូវប្រើប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក (ខ្រឺប) ដែលអាចជួយក្នុងការគ្រប់គ្រងបរិមាណទឹក និង ការបំប៉នជីធាតុ ដែលដំណាំត្រសក់នេះត្រូវការ សម្រាប់ការលូតលាស់របស់ដំណាំ និងជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម ។ ការស្រោចទឹកទទេ គួរធ្វើឡើងនៅពេលព្រឹក ឬ នៅពេលរសៀល (ក្នុងករណីបញ្ចូលជីបំប៉នកំប៉ុស្តិ៍ទឹក)។ ការស្រោចទឹក អាចធ្វើមួយថ្ងៃ ឬ ពីរថ្ងៃម្តង អាស្រ័យតាមប្រភេទដី (ដីល្បាយខ្សាច់ ចោះទឹកលឿន ដូច្នោះ ត្រូវការស្រោចទឹកញាប់ជាងដីល្បាយកណ្តោង) និង សំណើមដីក្នុងរង ក្រោមប្លាស្ទិចគ្របដី។

៣.៨.៤. ការបំប៉នជីធាតុជំនួយដើម

ការបំប៉នជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក អាចធ្វើឡើងតាមរយៈប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ដោយការចោះបញ្ចូលទៅក្នុងបំពង់បូម ។ បរិមាណជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក គឺត្រូវប្រើក្នុង កម្រិត ១លីត្រ លាយជាមួយទឹក ២០លីត្រ ប្រើមួយសប្តាហ៍ម្តង ។ វិធីប្រើ គឺស្រោចលាយតាមប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ រៀងរាល់៥ថ្ងៃម្តង (គឺថា ស្រោចទឹកគ្មានលាយជី ចំនួន ៤ថ្ងៃជាប់គ្នា ហើយ នៅថ្ងៃទី៥ ទឹកមានលាយជាមួយជី) ។

រយៈពេលនៃការស្រោចម្តងៗ គឺ ប្រមាណ ២០នាទី (សម្រាប់ផ្ទៃដី ៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ) គឺ ចាប់ផ្តើមដោយស្រោចទឹករយៈពេល ៥នាទី បន្ទាប់មក ចាប់ផ្តើមបើកបញ្ចូលជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក តិចៗក្នុងប្រព័ន្ធទុយោរយៈពេល ១០នាទី ហើយចុងក្រោយរយៈពេល ៥នាទី ដោយទឹកទទេ ។ ការស្រោចបែបនេះ ជួយឱ្យទឹកជីជ្រាបបានល្អ និងងាយស្រួលបីតស្រូបយកដោយ ឬសរុក្ខជាតិ ព្រមទាំងអាចជួយលាងសំអាតប្រព័ន្ធទុយោរ

ស្រោចដំណាក់ទឹក ផងដែរ។ ការស្រោចដឹកប៉ុស្តិ៍ទឹក¹³ ធ្វើឡើងចាប់ពីដាំកូនបាន ៧ថ្ងៃ រហូតដល់បានអាយុ ប្រហែល ៤៥ថ្ងៃ (ក្រោយដាំ) ឬ រហូតដល់ការកាត់ទុកក្តិបល្អមួយ ។

រូបលេខ ២៥ ប្រព័ន្ធប្រភពទឹក-ដី ស្រោចស្រព

យើងអាចប្រើប្រាស់ជីគីមីជំនួយដើមស្លឹក ជំនួសក៏បាន ក្នុងករណីដែលមិនមានជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក ឬ ទឹកដីឡ គ្រប់គ្រាន់។ ជីអាចប្រើបាន គឺ អ៊ុយរេ និង អ៊ុនប៉េកា (NPK 20-20-15) ក្នុងកម្រិត ១០ក្រាម ក្នុង ១ ម៉ែត្រការ៉េ ដោយលាយវាក្នុងទឹក ឬ ដាក់ផ្ទាល់ នៅចន្លោះគុម្ព ចម្ងាយពីគុម្ពប្រមាណពី ១៥ ទៅ ២០ សង់ទីម៉ែត្រ ពីគុម្ព ក្នុងចន្លោះពេល ៧ ថ្ងៃម្តង ដាក់ចំនួន ៤ លើក បន្ទាប់ពីដាំកូន បានមួយអាទិត្យ ។

រូបលេខ ២៦ រណ្តៅដាក់ជី អ៊ុនប៉េកា (20-20-15) បំប៉នដើមស្លឹកត្រួសក់

¹³ គេក៏អាចប្រើ ទឹកដី (ដែលច្រោះចេញពីជីឡូជីវខ្សាច់) លាយជាមួយទឹក ក្នុងកម្រិត ដូចជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក ដែរ។

៣.៤.៥. ការបំប៉នជីវិតជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម

ជីជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម ជាប្រភេទជីផ្សំពីធម្មជាតិ ដូចមានរូបមន្តខាងលើ (ចំណុច ២.៣.) សំដៅជួយឱ្យផ្លែលូតលាស់ល្អ និង មានរសជាតិផ្អែម ។ ជីជំនួយផ្លែឱ្យផ្អែម ត្រូវប្រើចាប់ពីដាំកូនបានប្រមាណ ៤៥ ថ្ងៃ ឬ ពេលដែលសំរេចទុកក្តីបយកផ្លែតែមួយ ហើយចង់ផ្លែរាស់ហើយ។ នេះជាពេលវេលាល្អបំផុតសម្រាប់ដាក់ជីកំប៉ុស្តិ៍ជំនួយផ្លែនេះ ។ ការស្រោចជី អាចធ្វើឡើងផ្ទាល់ (តាមគល់) ឬ តាមរយៈប្រព័ន្ធទុយោដំណាក់ទឹក ដោយលាយជីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក ១លីត្រ លាយជាមួយទឹក ២០លីត្រ ស្រោចក្នុងរយៈពេល ៥ ទៅ ៧ ថ្ងៃម្តង រហូតដល់ផ្លែទុំ (គឺ ពី ៦០ ទៅ ៧០ថ្ងៃ ក្រោយដាំកូន) ។

៣.៤. ការគ្រប់គ្រងសត្វល្អិត និង ជម្ងឺ

ជាទូទៅដំណាំត្រសក់ផ្អែម តែងជួបប្រទះនូវជម្ងឺ និងការបំផ្លាញពីសត្វល្អិតផ្សេងៗ ប៉ុន្តែការបំផ្លាញអាចមានផលប៉ះពាល់អាក្រក់ដល់ផលត្រសក់ សារតែដំណាំនេះទុកតែមួយផ្លែ ។ បើជម្ងឺ ឬ សត្វល្អិត ធ្វើឱ្យខូចខាតដល់មួយដើម គឺ ខាតបង់ផល ១ដើម តែម្តង ។ ដូច្នេះ ការថែទាំ និងការតាមដានពិនិត្យមើលដំណាំត្រសក់ ជាប្រចាំ គឺជាការចាំបាច់បំផុត។

៣.៤.១. សត្វល្អិត និងវិធានការការពារ

សត្វល្អិតដែលតែងជួបប្រទះ លើដំណាំត្រសក់ផ្អែម មានដូចជា ៖

- អណ្តើកមាស (Monolepta Signata) បំផ្លាញពីដំណាក់កាលកូន រហូតដល់ដំណាក់កាលផ្លែ
- ដង្កូវស៊ីញ៉េ ដង្កូវមេអំបៅ (Diaphania Indica) ដង្កូវមូរស្លឹក... ជាដើម ។ ពួកវា ស៊ីបំផ្លាញត្រួយ និង ស្លឹក ចាប់ពីដំណាក់កាលកូន រហូតដល់ដំណាក់កាលមានផ្លែ ។

រូបលេខ ២៧ សត្វល្អិតបំផ្លាញស្លឹកត្រសក់ផ្អែម

- សត្វល្អិត ទ្រីប ជញ្ជក់រុក្ខរសស្លឹកត្រួយខ្លី ហើយបង្ក និងចំលងជម្ងឺរុស (ស្លឹករុញ ក្រិនស្លឹក លៀង) ធ្វើដើម និងស្លឹកត្រសក់ ក្រិនរុញក្រញាញ់ ហើយជួនកាលផ្ទះ ឬ ប្រេះក្តិប ឬ ផ្លែខ្លី។ ចំពោះ ផ្លែត្រសក់នៃដើមដែលមានជម្ងឺនេះ អាចមើលពីខាងក្រៅ មានលក្ខណៈធម្មតា ដូចផ្លែ បេះពីដើមគ្មានជម្ងឺ ប៉ុន្តែគុណភាព វាត្រូវបាត់បង់ (ទុំមុនអាយុ រសជាតិសាប ឬ មិនសូវផ្អែម សាច់ទន់/មិនស្រួយ គ្មានក្រឡាសំណាញ់...)។

រូបលេខ ២៨ ដើមត្រសក់បំផ្លាញដោយសត្វល្អិតទ្រីប

➢ វិធានការពារ និង កំចាត់

- ប្រើប្រាស់សំណាញ់មុងក្រឡាណូតព័ទ្ធជុំវិញចំការ
- ដាំដំណាំជារបងដែលមានក្លិនឈួល ដើម្បីជួយបណ្តេញ ឬ បង្ការទប់ស្កាត់
- ជំរះស្មៅនៅក្បែរ ដែលជាជំរកសត្វល្អិត
- តាមដានការវិវឌ្ឍន៍របស់ដំណាំជាប្រចាំ ។ ក្នុងករណីសង្កេតមានចាប់ផ្តើម ការបំផ្លាញ ឬ ចាំបាច់ការពារមុន គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំ អាបាមិចទីន និង កុងហ្វីដ័រ (Abamectine & Confider) តាមកម្រិតណែនាំ ។

រូបលេខ ២៩ ការហ៊ុំព័ទ្ធចំការដោយសំណាញ់ល្អិត/សំណាញ់មុង (ដើម្បីបន្ថយការប៉ះផ្ទាល់នឹងសត្វល្អិត)

- ដាក់អន្ទាក់ចាប់សត្វល្អិត ទ្រីប ដោយប្រើផ្ទាំងថង់កៅស៊ូឆ្នាំង និង ការស្លិត។

រូបលេខ ៣០ ការរៀបចំដាក់អន្ទាក់ការស្លិត ចាប់សត្វល្អិតទ្រីប ក្នុងចំការត្រសក់ (តាំងពីកូននៅតូច រហូតដល់ដើមត្រសក់ធំ)

៣.៩.២. ការគ្រប់គ្រងជម្ងឺ និង វិធានការការពារ

ជម្ងឺត្រសក់ផ្អែម ដែលតែងជួបប្រទះ ជាញឹកញាប់នៅកម្ពុជា មានដូចជា៖

៣.៩.២.ក. ជម្ងឺអង្កាត្រាក់ណូស (Anthracnose)

ជាទូទៅ ជម្ងឺនេះ បណ្តាលមកពីពពួកផ្សិត Colletotrichum Lagenarium ដែលកើតឡើងនៅរដូវដែលក្តៅហើយសើម ។ វាគ្រុនសំខាន់ៗរបស់វា រួមមាន៖ ស្លឹកចាប់ផ្តើម មានលេចចេញស្នាមអុចមូលៗ ហើយប្រែពណ៌ជាលឿង ។ នៅលើផ្លែ មានស្នាមអុចមូល ប្រែពីពណ៌សំបកខាងក្រៅរបស់ត្រសក់ (បៃតង ឬ ស តាមពូជត្រសក់) ទៅជាពណ៌ត្នោត និង ខ្មៅ ។ នៅលើដើមស្នាមជាំ ឬ ដំបៅ ចាប់ផ្តើមរុំព័ទ្ធ និង ធ្វើឱ្យផ្លែស្លឹកស្រពោន។

➢ វិធានការពារជម្ងឺផ្សិត:

- ប្រើប្រាស់ពូជធន់នឹងជម្ងឺ ។ ប៉ុន្តែមានប្រភេទពូជតិចណាស់ ដែលធន់នឹងជម្ងឺនេះ ហើយពូជដែលនាំចូលមកកម្ពុជា ហាក់ដូចជាមិនមានទេ ។
- ធ្វើការសំអាតដីឱ្យបានស្អាតល្អ ដោយក្លរូបាលដី ក្រោយប្រមូលផល
- ជ្រើសរើសទីតាំងដាំ ដាច់គេង (ពីដំណាំផ្សេង) ឬ មិនមានដាំដំណាំអំបូរ ត្រសក់ (ដូចជា ត្រសក់ស្រូវ ត្រសក់ទ្រើង ឱឡឹក ត្រឡាច ល្អ...) នៅក្បែរ។
- ដាំដំណាំឆ្លាស់ ពី ២ ទៅ ៣ ឆ្នាំ លើដំណាំអំបូរខុសគ្នា (ពីត្រសក់)
- តាមដាននូវការវិវឌ្ឍន៍របស់ដំណាំជាប្រចាំ ក្នុងករណីដែលជួបប្រទះ ឬ អាចការពារ មុន ហើយគួរប្រើប្រាស់ថ្នាំ (ម៉ុងកូហ្សូរេ និង កូបកើ ហាយដ្រុកសាយ) Mancozeb & Copper Hydroxide) តាមកម្រិតណែនាំ។

៣.៤.២.១. ជម្ងឺ Downy Mildew និង ជម្ងឺ Powdery Mildew លើស្លឹកត្រសក់

នេះជាជម្ងឺ បង្កឡើងដោយពពួកផ្សិត ដែលច្រើនជួបប្រទះ នៅដំណាក់កាល ផ្លែ ។ វាកើតមាននៅ លើស្លឹកត្រសក់ ដែលប្រែពណ៌ពីបៃតងចាស់ ទៅលឿងទុំ យ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ ផ្នែកខាងក្រោមនៃស្លឹក មាន ចេញជាម្សៅ។

➢ វិធានការពារជម្ងឺផ្សិត:

- ប្រើប្រាស់ពូជធន់នឹងជម្ងឺនេះ ។ ប៉ុន្តែមានប្រភេទពូជ តិចណាស់ដែលធន់នឹងជម្ងឺ នេះ ហើយពូជដែលនាំចូលមកកម្ពុជា ហាក់ដូចជាមិនមានទេ។
- ជ្រើសរើសទីតាំងដែលមានចរន្តខ្យល់បក់ ល្អ និង ជៀសវាងម្លប់ដើមឈើធំៗ។
- ជៀសវាងដាច់ខាតការស្រោចទឹក តាមវិធីបាញ់ពីលើស្លឹក។
- ជៀសវាងការស្រោចទឹក នៅពេលព្រលឹមពេក នៅពេលដែលស្លឹកមានសំណើម ដោយទឹកសន្លឹម និង នៅពេលល្ងាចពេក នៅពេលដែលស្លឹក មិនមាន លទ្ធភាព ក្នុងការសំងួតផ្ទៃរបស់វា មុនពេលមានសំណើម។
- រក្សាបរិមាណជីជាតិអាសូតក្នុងកម្រិតសមស្របត្រូវការដោយដំណាំ ។ ហាមប្រើ ជីនេះ ច្រើនជ្រុលពេក ពិសេស៖ ធ្វើឱ្យផ្លែផ្ទះប្រេះ (ពិសេស ពូជ សំបករលោង)
- តាមដាននូវការវិវឌ្ឍន៍របស់ដំណាំជាប្រចាំ ក្នុងករណីដែលជួបប្រទះ ឬ អាចការពារ មុន និង គួរប្រើប្រាស់ថ្នាំ (ម៉ុងកូហ្សូរេ និង កូបកើហាយដ្រុកសាយ) (Mancozeb & Copper Hydroxide) តាមកម្រិតណែនាំ។

រូបលេខ ៣១ ស្លឹកត្រសក់កើតជម្ងឺជ្រិត (Downy Mildew និង Powdery Mildew)

៣.៩.២.១. ជម្ងឺកញ្ជ្រើល លើផ្លែត្រសក់

នេះជាជម្ងឺ ដែលច្រើនជួបប្រទះ នៅដំណាក់កាលផ្លែ ចំពោះតែពូជសំបករលោង ។ វាកើតនៅលើសំបក ពីដំបូងមានកន្ទួលពណ៌បៃតងអុជតូចៗ រួចចេះតែរីកធំ ហើយលេចចេញកាន់តែច្បាស់ឡើង នៅពេលផ្លែចាស់ទៅ។ ដំណាក់ចុងក្រោយ (ផ្លែជិតទុំ) វាអាចក្លាយជាដំបៅខ្ទងអុជដុំៗ ។

ជម្ងឺនេះឆ្លងយ៉ាងរហ័សពីផ្លែមួយ ទៅផ្លែមួយ។ ដូច្នោះ ពេលឃើញមានកើតលើផ្លែណាមួយ គេគួរប្រញាប់បេះវាដុតចោល ឱ្យឆ្ងាយពីចំការ។ ហាមដាច់ខាត ទុក ឬ ចោលផ្លែកើតជម្ងឺនេះក្នុងចំការ ពិព្រោះវាឆ្លងរីករាលដាលលឿន។ ក្នុងករណីមានកើតជម្ងឺនេះ ដើម្បីបន្ថយការឆ្លងរីករាលដាល គេគួរផ្លែដែលមិនទាន់លេចចេញមានជម្ងឺ ដោយប្រើថង់ក្រដាស ឬ ថង់កៅស៊ូថ្លា (ដូចក្តីបម្រះ) ដោយទុកចំហរខ្យល់ផ្នែកខាងលើ (ត្រង់មុំទងផ្លែ) និង ផ្នែកខាងក្រោមផ្លែ (កុំឱ្យដក់ទឹក នាំឱ្យខូចរលួយផ្លែ)។

រូបលេខ ៣២ ជម្ងឺកញ្ជ្រើលលើផ្លែត្រសក់ផ្អែម (ពូជសំបករលោង)

៣.១០. ការប្រមូលផល

ជាទូទៅការប្រមូលផលធ្វើឡើងពីចាប់ពីអាយុ ៦៥ថ្ងៃ ឬ ៧៥ថ្ងៃ អាស្រ័យតាមពូជ ។ ដើម្បី ឱ្យមាន រសជាតិផ្អែមល្អ គួរផ្តាច់ទឹក ឬ ឈប់ស្រោចទឹក មុនពេល បេះយ៉ាងតិច ៣ ថ្ងៃ ។ ប៉ុន្តែការផ្តាច់ទឹកមុនយូរពេក អាច ធ្វើឱ្យដើមស្ងួត ហើយធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ផ្លែ ។

ការពិនិត្យមើលភាពទំរុំរបស់ផ្លែ គឺ ទៅតាមប្រភេទ ពូជ និង អាយុកាលរបស់ពូជនីមួយៗ ។ ចំពោះពូជសំបក លាតរលោង (ដូចជា ពូជ សាយភារុណ K2122) ពេល វេលាសមស្របសម្រាប់សំគាល់ផ្លែទុំ គឺ សំបកខាងក្រៅ មានសភាពរលោងល្អ ឡើងពណ៌ស លាយលឿងព្រឿងៗ អាចមើលឃើញពីភាពឆ្លុះសាច់ខាងក្នុង ឡើងពណ៌ដូច ពងមាន់ ។ គេអាចបរិភោគផ្លែទុំបានភ្លាមៗ ឬក៏ ទុក រយៈពេលមួយ ឬ ពីរថ្ងៃ នៅទីត្រជាក់ ឬក៏ ក្នុងធុង/ទូ ទឹកកក ដែលធ្វើឱ្យផ្លែត្រសក់ កាន់តែមានរសជាតិផ្អែម និង ក្រអូប។

រូបលេខ ៣៣ ផ្លែត្រសក់ផ្អែមទុំ

ចំពោះពូជតែវ៉ាន់ (សំបកពណ៌បៃតង ក្រឡា សំណាញ់ T778) គេអាចសំគាល់ផ្លែទុំល្មមបេះបាន នៅ ពេលក្រឡាសំណាញ់សំបករបស់វា លេចចេញច្បាស់ ដល់គល់ទង សំបកក្រៅវាឡើងពណ៌បៃតងប្រផេះ ឆ្នុត សំណាញ់ មានស្នាមប្រេះ ប្រទាក់ក្រឡាគ្នា ។ ចំពោះ ពូជនេះ គេក៏អាចបេះបរិភោគបានភ្លាមៗ (ទោះបីជាពេលខ្លះ ពេលហូបទៅ មានអារម្មណ៍រមាស់មាត់តិចៗ។ ដូច្នេះជាការល្អ គេគួរបេះទុកក្នុងម្លប់រយៈពេល ១ ឬ ២ថ្ងៃ ដើម្បីឱ្យវាក្លេចព្រៃ) ។ គេអាចរក្សាផ្លែត្រសក់ពូជ នេះ បានពី ៣ ទៅ ៥ថ្ងៃ នៅទីត្រជាក់ ឬក៏ ក្នុងធុង/ទូទឹកកក ដែលធ្វើឱ្យផ្លែត្រសក់ កាន់តែមានរសជាតិ ផ្អែម និង ក្រអូប ។

បើទុករហូតដល់មានក្លិនក្រអូបខ្លាំងអាចនឹងរបេះទង ដែលមិនអាចទុកបានយូរ ប៉ុន្តែ វាមានរសជាតិ ផ្អែមក្រអូប គួរឱ្យចង់បរិភោគ។

ការប្រមូលផលគួរធ្វើឡើង នៅពេលព្រឹក (យ៉ាងយូរត្រឹម ម៉ោង ៩ព្រឹក) ដើម្បីរក្សារសជាតិផ្លែផ្អែម និង ស្រួយល្អ ។ ត្រូវកាត់ផ្លែដោយកន្ត្រៃ ឱ្យជាប់ទង ហើយ វេចខ្ចប់ក្រដាសឱ្យបានស្អាតល្អ មុននឹងរៀបដាក់ ចូលកេះ/ឡាំង ។ ត្រូវរៀសវាងដាក់ផ្លែត្រសក់សង្កត់លើគ្នា នាំឱ្យកកិតផ្លែ បាត់បង់សោភ័ណភាព ផ្លែត្រសក់ និង តំលៃ។

រូបលេខ ៣៤ ការប្រមូលផល និង វេចខ្ចប់ត្រសក់ផ្អែម

៤. ការផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលធ្វើបង្ហាញ និង ត្រួតពិនិត្យដំណាំ

ក្រោយពីការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសដាំត្រសក់ផ្អែម តាមទីតាំងទីតាំងបង្ហាញក្នុងខេត្តទាំងពីរ អស់រយៈពេលជិតបីខែមក ពិធីបូកសរុបផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលស្តីពីការធ្វើបង្ហាញបច្ចេកទេសដាំត្រសក់ផ្អែម បាន រៀបចំក្នុងខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ ធ្វើនៅទីតាំងបង្ហាញចំនួនពីរកន្លែង ។ ពិធីបូកសរុបទី ១ បានរៀបចំ នៅ ថ្ងៃទី ៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២ នៅភូមិ តាមាង ឃុំ កោះរកា ស្រុក កំពង់សៀម ខេត្ត កំពង់ចាម ក្រោម អធិបតីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ របស់ ឯកឧត្តម បណ្ឌិត **ច័ន្ទ សារុន** រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និង គណៈប្រតិភូ ថ្នាក់ដឹកនាំក្រោមឱវាទក្រសួងកសិកម្ម និង ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងកុះករពីសំណាក់មន្ត្រី មន្ទីរកសិកម្មខេត្តកំពង់ចាម និស្សិត និង សាស្ត្រាចារ្យមកពីសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទកសិកម្ម សាលាជាតិ កសិកម្មព្រែកលៀប និង សាលាជាតិកសិកម្មកំពង់ចាម ព្រមទាំង ប្រជាកសិករ និង អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ។

ក្នុងឱកាសនោះ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី ប្រតិភូអមដំណើរ និង ភ្ញៀវចូលរួមទាំងអស់បានចុះពិនិត្យចំការ ត្រសក់ ប្រមូលផលត្រសក់ និង ភ្នករុសជាតិត្រសក់ផ្អែម។

រូបលេខ ៣៥ ពិធីបូកសរុបផ្សព្វផ្សាយលទ្ធផលធ្វើបង្ហាញបច្ចេកទេសដាំដំណាំ ត្រសក់ផ្អែម នៅស្រុកកំពង់សៀម ខេត្តកំពង់ចាម (ថ្ងៃទី ៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១២)

ក្រៅពីការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសដល់កសិករ និង ផ្សព្វផ្សាយតាមមូលដ្ឋានអំពីដំណាំត្រសក់ ផ្អែមនេះ គម្រោងជួយកសិករដាំត្រសក់ផ្អែមបានក្នុងបានផ្សព្វផ្សាយពីផលិតផលថ្មី ក៏ដូចជា ជួយសម្រប សម្រួលភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងទីផ្សារលក់រាយនៅក្នុងខេត្ត និង ឈ្នួញនៅភ្នំពេញ និងបណ្តាខេត្ត-ក្រុង និង ភ្ជាប់ កសិករមួយចំនួនជាមួយនឹងបណ្តាញសមាគមអ្នកដាំត្រសក់ផ្អែម¹⁴ មកពីខេត្តផ្សេងទៀត (បន្ទាយមានជ័យ និង សៀមរាប) ។

ការផ្សព្វផ្សាយពីផលិតផលត្រសក់ផ្អែម ទើបដាំបាននៅក្នុងខេត្តទាំងពីរ ក៏បានធ្វើឡើងតាមរយៈ ការរៀបចំចូលរួម និង ឱ្យកសិករដាំបានចូលរួមតាំងបង្ហាញត្រសក់ផ្អែម ក្នុងពិធីតាំងពិព័រណ៍ពាណិជ្ជកម្ម ដូចជា ពិព័រណ៍ពាណិជ្ជកម្មសហគ្រាសខ្នាតតូចបំផុត-តូច-មធ្យម នៅខេត្តកំពង់ចាម ។

រូបលេខ ៣៦ ការតាំងពិព័រណ៍ផ្សព្វផ្សាយផលិតផលត្រសក់ផ្អែម (នៅ ខេត្តកំពង់ចាម)

¹⁴ សូមមើលបញ្ជីអ្នកពាក់ព័ន្ធផលិតកម្ម និង សង្វាក់ទីផ្សារដំណាំត្រសក់ផ្អែមនៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធ ២ ក្នុងទំព័រ ៤៩។

៥. ការកត់ត្រាចំណាយចំណាយផលិតកម្ម និង វិភាគសេដ្ឋកិច្ច

៥.១. ការកត់ត្រាចំណាយចំណាយផលិតកម្ម

ការកត់ត្រាទុកនូវតួលេខនៃចំណាយចំណូល មានសារៈសំខាន់ណាស់ ។ មាន ហេតុផលជាច្រើន ដែលគេចាំបាច់ត្រូវកត់ត្រាជាប្រចាំ ពីចំណាយចំណូលផលិតកម្ម ។ ហេតុផលចំបងមួយចំនួន មានដូចជា៖

- ប្រសិនបើគ្មានការកត់ត្រាពីអ្វីដែលត្រូវបានចំណាយ ហើយអ្វីដែលបានចំណូលនោះទេ យើង នឹងមិនអាចដឹងបានទេ ថាតើ មុខជំនួញរបស់យើងខាត ឬ ចំណេញ? ចូរចងចាំថា ការទទួល បានប្រាក់ចំណូលរាល់ថ្ងៃ មិនមានន័យថា យើងបានទទួលប្រាក់ចំណេញនោះទេ ។
- ប្រសិនបើយើងដឹងច្បាស់ពីមុខចំណាយ និង មុខចំណូលច្បាស់លាស់ យើងអាចរិះករិធីដើម្បី គ្រប់គ្រងជំនួញ ឲ្យបានកាន់តែល្អ កាន់តែបានចំណេញច្រើន។
- កំណត់ត្រាអាចត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើផែនការចំណាយនៅពេលអនាគត ព្រោះយើងអាចដឹង ពីតំលៃ និង ធនធានដែលត្រូវចំណាយ ។

គោលដៅចំបងនៃធ្វើជំនួញ ឬ ផលិតកម្មអ្វីមួយ គឺរកបានចំណេញ និង កាន់តែចំណេញច្រើន ។ ប្រាក់ចំណេញ ជា ផលសង (ឬ ភាពខុសគ្នាជាវិជ្ជមាន) រវាង ប្រាក់ចំណូល (បានមកពីការលក់ផលិតផល ឬ សេវាកម្ម) និង ប្រាក់ចំណាយទាំងអស់ ។ ចំណាយ អាចបែងចែកជា ២ ប្រភេទ គឺ ៖

(១) **ចំណាយថេរ** (មិនប្រែប្រួល ¹⁵) គឺជា ចំណាយមូលធន ដូចជា ដី សំណង់ ឃ្នាំង សំភារៈ សាងសង់ទ្រើងត្រសក់ ប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដំណាក់ទឹក រោងបណ្តុះផ្សិត ទ្រុងមាន់ គ្រឿងចក្រ..... ដែលមានតំលៃ (ត្រូវកាត់រំលោះ) ជាប្រចាំ ទោះជាមានការផលិត ឬក៏ គ្មាន ក៏ដោយ ។ ដោយសារ ឧបករណ៍ និង សម្ភារៈ ក្នុងមុខចំណាយថេរ ទាំងនេះ អាចប្រើបានច្រើនដង (ប្រើម្តង មិនអស់) ហើយ អាចប្រើនៅក្នុងផលិតកម្ម សារក្រោយៗទៀតនោះ គេត្រូវគិតរំលោះវា ជាច្រើនសារ/ដង ។ ការកំណត់ចំនួនសាររំលោះថ្លៃឧបករណ៍ និង សម្ភារៈ ក្នុងប្រភេទចំណាយថេរនេះ អាចគិតបាន ច្រើនបែប ដូចជា តាម ចំនួនសារ (ដង) ផលិតកម្ម តាមអាយុកាល (រយៈពេល) អាចនៅប្រើបាន របស់វា ។

¹⁵ នៅពេលទិញ ឬ សាងសង់ហើយ (គឺថា បានចំណាយហើយ) ទោះបីប្រើ ឬ មិនប្រើក្តី សម្រាប់ការផលិតទំនិញ (ផលិតផល) អ្វីមួយ ក៏ដោយ ក៏គុណភាព (គឺថា វាក្លាយបន្តិចម្តងៗ ទៅជារបស់ចាស់ សឹកធូលិ.....) ហើយ តំលៃរបស់វា នឹងត្រូវបាត់បង់ បន្តិចម្តងៗ ទៅតាមនោះដែរ។

(២) **ចំណាយប្រែប្រួល** គឺជាប្រភេទចំណាយជាក់ស្តែងសម្រាប់ការផលិត ផលិតផល ឬ សេវាកម្ម អ្វីមួយ ។ ការចំណាយប្រភេទនេះ រួមមាន វត្ថុធាតុដើម ដូចជា គ្រាប់ពូជ ដី ថ្នាំ កំបោស ការរៀបចំដី ថ្លៃបូមទឹកស្រោចស្រែ ពលកម្ម ដែលត្រូវការ ចាំបាច់សម្រាប់ផលិតរបស់ ឬ ផលិតផលអ្វីមួយ (ដូចជា ផ្សិតចំបើង មាន់ ជ្រូក.....) ។

ដើម្បីឲ្យជឿជាក់ថា ថាគោលដៅជោគជ័យជំនួញ សម្រេចបានត្រឹមណានោះ គេត្រូវការព័ត៌មាន ជាចាំបាច់ ដែលមិនអាចរកបាន ក្រៅពីការកត់ត្រាជាប្រចាំ និង បានត្រឹមត្រូវរបស់យើង នោះឡើយ ។ ការកត់ត្រា អាចផ្តោតលើការប្រមូលព័ត៌មានចាំបាច់ សម្រាប់វិភាគចំណាយ និង ចំណេញ និង តម្រង់ទិស មុខរបរ ឬ ផលិតកម្ម តាមពេលវេលា ឲ្យចំ ឆ្លើយតបតម្រូវការទីផ្សារ និង ទៅអនាគតខាងមុខ ។ ខាងក្រោម នេះ ជាទម្រង់កត់ត្រា ¹⁶ សាមញ្ញមួយ ដែលកសិករ (អ្នកដាំគ្រួសក់ផ្អែម) អាចប្រើសម្រាប់កត់ត្រាចំណាយ ចំណូលរបស់ខ្លួន ។

ក. តារាងចំណាយ

ឈ្មោះផលិតកម្ម:.....
 ថ្ងៃចាប់ផ្តើមផលិតកម្ម:..... ថ្ងៃបញ្ចប់ផលិតកម្ម:.....

ល.រ	មុខចំណាយ	ឯកតា	ចំនួន	តំលៃ ១ឯកតា	ទឹកប្រាក់សរុប

¹⁶ តាមគំរូ សៀវភៅកត់ត្រាគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋានកសិករ របស់ គម្រោងបង្ហាញបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីបង្កើនផលិតភាព ជុំវិញតំបន់ទន្លេសាប។

ខ. តារាងចំណូល

ឈ្មោះផលិតកម្ម:.....

ថ្ងៃចាប់ផ្តើមផលិតកម្ម:.....

ថ្ងៃបញ្ចប់ផលិតកម្ម:.....

ល.រ	មុខចំណូល	ឯកតា	ចំនួន	តំលៃ ១ឯកតា	ទឹកប្រាក់សរុប

រូបលេខ ៣៧ សៀវភៅកំណត់ត្រាគ្រប់គ្រងកសិដ្ឋានកសិករ (រៀបចំដោយគម្រោង TSTD)

៥.២. ការប្រើប្រាស់ព័ត៌មានប្រមូលបាន សម្រាប់វិភាគចំណាយចំណូលផលិតកម្ម

ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មាន ចាំបាច់ ត្រឹមត្រូវ គេត្រូវកំណត់ឲ្យបានច្បាស់ពីមុខចំណាយ និង ចំណូលទាំងអស់ ហើយកត់ត្រាបានជាប្រចាំ និង បានត្រឹមត្រូវពីព័ត៌មាន ដែលបាន កំណត់ទាំងនោះ ។ ព័ត៌មានប្រមូលបានទាំងនេះ នឹងត្រូវប្រើសម្រាប់ វិភាគសេដ្ឋកិច្ច (គឺ ថ្លៃដើមផលិតផល និង ប្រាក់ចំណេញ) របស់ ផលិតកម្មណាមួយ ។ ខាងក្រោមនេះ គឺជា គំរូកត់ត្រា និង វិភាគ ចំណាយ និង ចំណូលនៃផលិតកម្មដំណាំត្រសក់ផ្អែម របស់កសិករ ម្នាក់ នៅស្រុក កំពង់សៀម ខេត្ត កំពង់ចាម ។

ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចផលិតកម្ម ដំណាំត្រសក់ផ្អែម

កសិករឈ្មោះ: ខាន់ អុល	ភូមិ កោះរការក្នុង ឃុំ កោះរការ ស្រុក កំពង់សៀម ខេត្ត កំពង់ចាម
ដំណាំ: ត្រសក់ផ្អែម	ពូជ: សាយការណ៍ (ថៃ) និង នូនយូ (តៃវ៉ាន់)
ថ្ងៃចាប់ផ្តើម: ថ្ងៃទី ១០ ធ្នូ ២០១១	ថ្ងៃប្រមូលផល ថ្ងៃទី ១៦ កុម្ភៈ ២០១២ ដល់ថ្ងៃទី ២៤ កុម្ភៈ ២០១២
លើផ្ទៃដី: ៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ	ចំនួនដើមដាំ 800
	ចំនួនដើមបេះផ្លែ 714
	អត្រារស់បានប្រមូលផល 89%

បរិយាយ	ឯកតា	ចំនួន	តម្លៃ/ឯកតា	សរុប	ចំនួនសារ រំលោះ	សរុប ក្នុង១រដូវ
១-ចំណូល						
ក- ប្រាក់ចំណូលបានពីលក់ត្រសក់	គីឡូក្រាម	588	4.000	2.352.000	-	2.352.000
ខ- មិនមែនជាប្រាក់ចំណូល (ហូបនិងចែកគ្នា)	គីឡូក្រាម	110	4.000	440.000	-	440.000
ចំណូលសរុប		698				2.792.000
២ក-ចំណាយ ប្រែប្រួល						
កម្លាំងពលកម្ម (ក្នុង១ រដ្ឋជីវិតដាំដុះ)	នាក់-ថ្ងៃ	40	13.000	520.000	-	520.000
ថ្លៃរៀបចំដី (៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ)	សារ	1	50.000	50.000	-	50.000
គ្រាប់ពូជ (កន្លះកញ្ចប់ ២ ពូជ)	កញ្ចប់	1	88.000	88.000	-	88.000
ជីអ៊ិនប៉េកា/ជីគីមី (ប្រភេទ 20-20-15)	គីឡូក្រាម	7	2.500	16.250	-	16.250
ជីធម្មជាតិ	គីឡូក្រាម	1.000	50	50.000	-	50.000

វត្តុធាតុធ្វើដីជំនួយផ្លែ និងដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក	សរុបដុល	1	25.000	25.000		25.000
ថ្នាំកំចាត់ជម្ងឺផ្សិត និងសត្វល្អិត	សរុបដុល	1	120.000	120.000	-	120.000
ប្រេងសាំងចាក់ម៉ាស៊ីនបូមទឹក	លីត្រ	30	4.800	144.000	-	144.000
ប្រេងម៉ាស៊ីន និង សីករិចរិល	សរុបដុល	1	20.000	20.000		20.000
ខ្សែវេញចងទ្រើង និងអំបោះចងឱ្យត្រួសក់ឡើង	ដុំ	1	12.000	6.000	-	6,000
ខ្សែចងយោងផ្លែ	ដុំ	1	6.000	6.000	-	6.000
កំបោរសសម្រាប់ធ្វើដីកំប៉ុស្តិ៍ និង ដាក់រង	គីឡូក្រាម	20	1.500	30.000	-	30.000
ដឹកស្តើសសម្រាប់មេរោគសម្រាប់បណ្តុះកូន	បាវ	0.50	100.000	50.000		50.000
សរុបចំណាយប្រែប្រួល (TVC)						1.125.250
៣ក-ប្រាក់ចំណេញ ធៀប ចំណាយប្រែប្រួល TVC						1.666.750
២ខ-ចំណាយមិនប្រែប្រួល/ថេរ						
កៅស៊ូស្លាស្ទិចគម្របដី	ម៉ែត្រ	175	320	56.000	2	28.000
ជួលដីចំការ (៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ)	រដូវ	1	20.000	20.000	1	20.000
បង្គោលទ្រើង	បង្គោល	10	5.000	50.000	4	12.500
ខ្សែចងទ្រើង	គីឡូក្រាម	6	5.000	30.000	4	7.500
ថាសបណ្តុះកូន	ថាស	8	4.000	32.000	6	5.333
ប្រព័ន្ធដំណាក់ទឹកសម្រាប់ដី ៣០០ ម៉ែត្រការ៉េ	កំប្លោ	1	600.000	600.000	8	75.000
ពាងសម្រាប់ធ្វើដីកំប៉ុស្តិ៍ទឹក	ពាង	1	45.000	45.000	4	11.250
ស្លាស្ទិចថ្នាំធ្វើដីកំប៉ុស្តិ៍ និង ថ្នាលបណ្តុះកូន	ម៉ែត្រ	4	3.000	12.000	3	4.000
ធុងបាញ់ថ្នាំ	កំប្លោ	1	40.000	40.000	8	5.000
ធាងបណ្តុះកូន (សំភារៈ និង ពលកម្ម)	ធាង	1	40.000	40.000	8	5.000
សំណាញ់គ្របធាងបណ្តុះកូន	ដុំ	0,50	36.000	18.000	5	3.600
សរុបចំណាយមិនប្រែប្រួល/ថេរ (TFC)						177.183
២គ-ចំណាយសរុប (TC = TVC+TFC)						1.302.433
៣ខ-ប្រាក់ចំណេញ ធៀបចំណាយ សរុប TC						1.489.567

ឧបសម្ព័ន្ធ ២: បញ្ជីរាយនាមអ្នកពាក់ព័ន្ធទំនាក់ទំនងសង្វាក់ទីផ្សារដំណាំត្រសក់ផ្អែម

ល.រ	ឈ្មោះ	ភេទ	អាសយដ្ឋាន	លេខទូរស័ព្ទ
ក. អ្នកផលិតត្រសក់ផ្អែម				
១	ឆិញ សំអ៊ុន	ប	ភូមិក្តីដូង ឃុំក្តីដូង ស្រុកកំពង់ស្វាយ ខេត្តកំពង់ធំ	089 849 379
២	សិន សុខ	ប	ភូមិល្វាជម ឃុំត្រពាំងឫស្សី ស្រុកកំពង់ស្វាយ ខេត្តកំពង់ធំ	088 6941418
៣	សុ ឆីយ	ប	ភូមិ សិរីវង្ស ឃុំត្រពាំងឫស្សី ស្រុក កំពង់ស្វាយ ខេត្តកំពង់ធំ	017 392 418
៤	ស្មាន់ អ៊ុំ	ប	ភូមិ ស្មាកែត សង្កាត់ ព្រែកតាហ្សី ក្រុងស្ទឹងសែន ខេត្តកំពង់ធំ	097 9 791 765
៥	ខាន់ អុល	ប	ភូមិ កោះរការក្នុង ឃុំ កោះរការ ស្រុកកំពង់សៀម ខេត្តកំពង់ចាម	017 736 739
៦	ការ វណ្ណី	ស	ភូមិ តាមាង ឃុំ ឃុំ កោះរការ ស្រុកកំពង់សៀម ខេត្តកំពង់ចាម	070 324 584
៧	យាត់ ស្រីណែត	ស	ភូមិ សេនសុនត្បូង ឃុំ ស្រងើ ស្រុកព្រៃឈរ ខេត្តកំពង់ចាម	092 841 191
ខ. អ្នកផ្គត់ផ្គង់សំនារ:				
១	វ៉ាន់ អៀន	ប	ភូមិ ពោធិពិរដើម ឃុំរហាត់ទឹក ស្រុកមង្គលបុរី ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ	077 703 677 088 8703 677
២	ស៊ុន សុភី (ចៃ ភី)	ស	ផ្សារចំការគរ ក្រុងសិរីសោភ័ណ្ណ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (តូបលេខ ៤៥៤ -៤៥៥) (ស្តេ ខៀវ)	092 540 034 012 558 396
៣	ក្រុមហ៊ុន ប៉ា ប៉ាយ (Papaya) សាខា ស្រែមាស	ប	ផ្ទះ ៥១៦បេ ផ្លូវ ម៉ៅសេទុង សង្កាត់ទឹកល្អក់ ១ ខ័ណ្ឌទួលគោក ភ្នំពេញ។ ផ្សារបឹងកុក ក្រុងកំពង់ចាម ខេត្តកំពង់ចាម Email: Papayatrading@gmail.com	023 666 6001
៤	ក្រុមហ៊ុន MALY SAN Group	ប	ផ្ទះលេខ ៧ - ៨ ថេ ផ្លូវ ៣៦ សូនី សង្កាត់ទឹកថ្លា ខ័ណ្ឌ សែនសុខ រាជធានី ភ្នំពេញ។ Email: malysangroup@gmail.com	023 882 827 012 913 765
៥	តែម សេង ផ្ទះលេខ ៤៨ ផ្សារខេត្ត កំពង់ធំ	ប	ផ្ទះលេខ ៤៨ ផ្សារទីរួមខេត្ត កំពង់ធំ សាខាចែកចាយក្រុមហ៊ុន MALY SAN Group ប្រចាំខេត្ត កំពង់ធំ	012 838 343
៦	អុង ឆៃ អន តូបលេខ ៤៥ ផ្សារខេត្ត កំពង់ចាម	ប	តូប ៤៥ ផ្សារ ទីរួមខេត្តកំពង់ចាម សាខាចែកចាយ ក្រុមហ៊ុន MALY SAN Group ប្រចាំខេត្ត កំពង់ចាម	012 834 939
គ. អ្នកប្រមូលទឹក				
១	វ៉ាន់ អៀន	ប	ភូមិពោធិពិរដើម ឃុំរហាត់ទឹក ស្រុកមង្គលបុរី ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ប្រធានសមាគមសៀមរាបមានជ័យ (អ្នកដាំត្រសក់ផ្អែម)	077 70 3677 088 8703677
២	ហ៊ាវ ស៊ីណែត	ស	ខ័ណ្ឌទួលគោក ក្រុង ភ្នំពេញ	017 895 889
៣	ប៊ូ ម៉ាន	ប	ភូមិ ពាក់ស្នែងថ្មី ឃុំ ពាក់ស្នែង ស្រុកអង្គរធំ ខេត្តសៀមរាប	012 713 755

